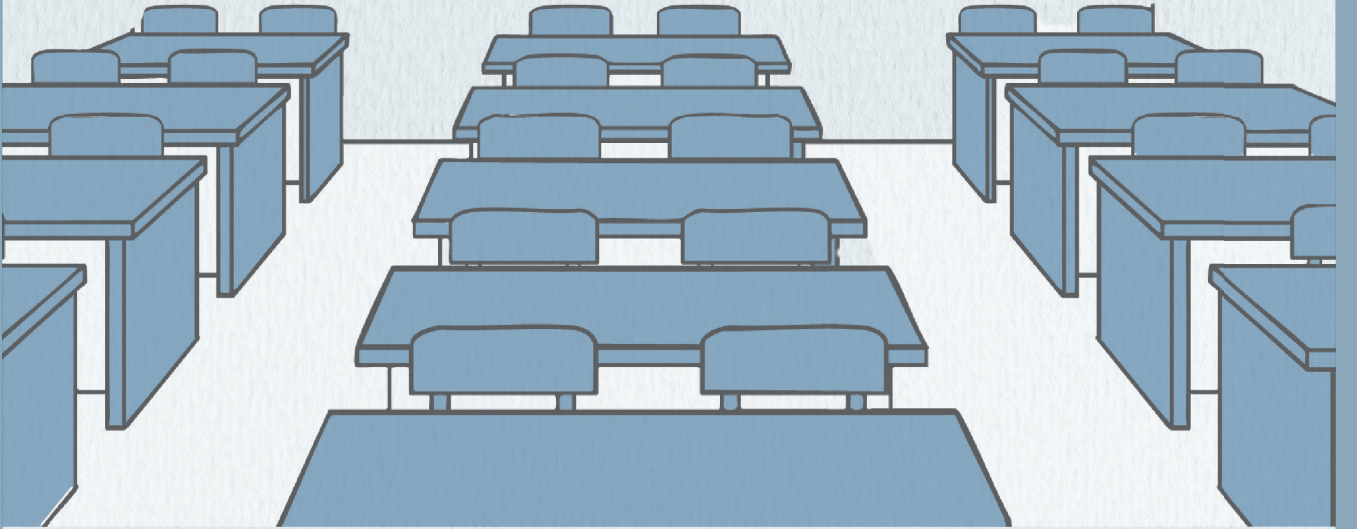

2024-2025

Eğitim-Öğretim Yılı

Raporu

Giriş	5
1)Okula Kayıt ve Kayıt Parası Sorunu Yaşanmaya Devam Etmiştir.....	6
Kayıt Parası Toplanmaya Devam Edilmiştir	6
Vatandaşın Para Toplamak AKP İcraatıdır.....	7
2)Zorunlu Eğitime Rağmen Okul Terklerinin Önüne Geçilemedi	8
3)Özel Öğretim Kurumlarının Ücretleri.....	9
Özel Öğretim Kurumlarında Tarikatların Payı Artmaktadır.....	11
Özel Okulları Desteklemek	12
4)Okula Başlama Önceki Yıla Göre %60 Daha Pahalı Gerçekleşti!.....	14
5)Okulda Beslenme Ülkenin Geleceğiyle İlgili Stratejik Sorundur	15
Binlerce Öğrenci Gıda Zehirlenmesine Maruz Kalmaya Devam Edecek!	15
Çocuk Yoksulluğunun Arttığı Ülkeyiz.....	16
6)Okulların İhtiyaç Duyduğu Kadrolu Güvenlik, Temizlik ve Eğitim Destek Personel İhtiyacı Karşılanmadı	17
Temizlik Görevlileri	17
Güvenlik Görevlileri	18
Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında İhtiyaç Duyulan Destek Eğitim Personeli İhtiyacı Karşılanmadı.....	18
7)1999 Depreminden Bugüne Okulların Güçlendirilmesi ve Bazılarının Yıkılıp Yeniden Yapılması Sorunu Çözülemedi.....	19
Güçlendirilen Okulların Güçlendirilmediği Ortaya Çıktı.....	20
8)Taşınmalı Eğitim Mağduriyetler Yaratmaya Devam Etmiştir	21
9)Okula Ulaşmak Hem Pahalı Hem Riskli.....	23
Okul Servislerinin Karıştığı Kazalar Çocuklarımızın Canını Almaya Devam Etmiştir.....	23
10)Öğretmenlerin Alım Gücü Enflasyona Yenik Düştü	24

Öğretmenlerin Satın Alma Gücü Düştü.....	24
Milli Eğitim Bakanlığının Yatırım Harcamalarındaki Azalma Devam Etmiştir	25
Türkiye’deki Okullar İçin Verilmeyen Kaynaklar Yurt Dışındaki Maarif Vakfı Okullarına Aktarılmaktadır	25
11)Milli Eğitim Akademisiyle Devletin Değil AKP’nin Öğretmeni Yetiştirilecek.....	26
Öğretmen Olarak Yetişmiş Olanlar Öğretmen Kabul Edilmemektedir.....	26
Öğretmen Halkın/Herkesin/Devletin Öğretmeni Olmaktan Çıkarılıyor	26
Akademi Aracılığıyla Öğretmenlerin Hayatı Çalınacak	27
Üniversitenin Başaramadığını Akademi Başaramaz.....	27
Akademi Öğretmen İstihdamında Katmerli Mülakattır.....	28
12)Mülakat Mağduru Öğretmenlerin Sorunları Devam Etmiştir.....	29
Mülakat Mağduru Öğretmenler Tamamen İktidarın Uygulamalarının Bir Sonucudur	29
Seçim Vaadi Olarak “Kamuda Mülakat Kaldırılacak” Denilmişti	30
Mülakat Sonuçları Keyfi Biçimde Değiştirilmiştir	30
Yargı Mülakatın Mağdur Yarattığını Karara Bağlamıştır.....	30
13)Kadrolu Öğretmen Yerine Ücretli Öğretmen Görevlendirilmesine Devam Edildi	31
14)Proje Okulları Uygulaması Öğretmenleri Mağdur Etti.....	32
15)Okullaşmada %100 Hedefine Ulaşılamadı	33
İlkokula Aynı Yılda Doğan Çocuklardan Daha Fazlasının Kaydı Yapılmaktadır	34
16)MESEM, Çocukların Okuldan Uzaklaştırılması ve Emeklerinin Sömürülmesidir.....	35
MESEM 14 Öğrencinin Yaşamına Mal Oldu	35
MESEM’lerde Hayali Öğrenci ve Yolsuzluk	35

17)Örgün Eğitimi Güçlendirmek Yerine Açıköğretim Güçlendiriliyor.....	36
Açıköğretimin Arkasında Tarikatlar Var	37
18)Denetimsizlik ve Siyasal Bakış Devlet Okullarında ve Özel Okullarda Hayalet Sınıflar Yarattı	38
19)AKP Döneminin Öğretim Programları Eğitimin İçeriğini Çağdışı Hale Getirdi	39
Öğretim Programlarının İnsan Tanımı Çağdışıdır	39
20)ÇEDES Projesi ve Protokollerle Tarikat ve Siyasi Organizasyonların Okullara Müdahale Etmesi Sağlandı.....	41
 Sonuç.....	42
Notlar	44

Giriş

Her öğretim yılında olduğu gibi bu öğretim yılında da eğitim-öğretimin sorunları artarak devam etmiştir. AKP'nin 23 yıllık iktidarı, eğitim alanında yaşanan sorunları, siyasal, ekonomik ve toplumsal alanlarda yaşanan sorunlarla iç içe geçirerek derinleştirmiştir. Bu sorunların başında; AKP iktidarının, eğitim-öğretimin ulusal amaçlarını, kendi siyasal hedeflerine daha fazla yaklaştırmak gelmektedir. Diğer bir sorun ise eğitime erişim ile birlikte eğitim araç ve gereçlerinin piyasalaştırılması, merkezi sınavlar ile eğitimdeki rekabetin acımasız bir yarışa dönüştürülmesi, özellikle mesleki eğitimin niteliksiz ve güvencesiz istihdamın arka bahçesi haline getirilmesiyle zorunlu temel eğitimin daha fazla ekonomikleştirilmesidir. Anayasa'ya ve Milli Eğitim Temel Kanunu'nda belirlenen amaçlara rağmen zorunlu temel eğitim ile geliştirilmeye çalışılan ulusal kimliğin bütünleştirici temel eğitim talebi okul çeşitlilikleri, seçmeli ders alanları ve okul dışı kurumlarla yapılan protokoller ile yok sayılmaktadır. Zorunlu temel eğitimin kamusal yükümlülük olduğu ve bu görevin sadece Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılabileceği açıkken, bu protokollerin Bakanlığın bu görevi iktidarın güncel siyasal hedeflerine uygun hale getirmek için kullandığı açıktır. Zorunlu eğitim, iktidarın gözünde bir ÇEDES projesi haline gelmiştir. Ayrıca zorunlu eğitimin doğası gereği bütün çocuklara aynı programın eşit biçimde uygulanması gerektiği halde ilkökul, ortaokul ve lise olarak dağıtılması kendi başına sorun iken ilkökulden liseye farklı öğretim programları uygulayan okulların açılması, çoğaltılması başka bir sorun haline gelmiştir. Bu uygulama ile her bir kademenin hangi amaçları gerçekleştirdiğinin, bu amaçlara ulaşıp ulaşılmadığının önemli olmadığı bir model ortaya çıkarılmıştır.

AKP'nin eğitim politikalarını 23 yıldır üç temel hedef belirlemektedir: **1) Eğitimin içeriğini, mekânlarını, personelini inanç bakımından herkese karşı tarafsız olma zorunluluğundan çıkarmak ve eğitimi bir bütün olarak dinselleştirmek.** **2) Kamu yükümlülüğü olan ve devlet okullarında ücretsiz olması gereken eğitime erişimi zorlaştırarak, zorunlu eğitimde uygulanan nitelikli ve niteliksiz okul ayrımı yaratarak, merkezi sınavlar aracılığıyla rekabet oluşturarak, eğitim araç gereçlerini ve eğitim-öğretim için gerekli altyapı ihtiyaçlarını piyasanın insafına bırakarak eğitimin doğrudan kamusal hizmet olma özelliğini ortadan kaldırmak, piyasalaştırmak.** **3) Eğitim personelini siyasallaştırmanın ötesine taşıyıp partizanlaştırmak, parti militanı haline getirmek.**

Eğitim-öğretim yılının bitmesi demek Milli Eğitim Bakanlığının, eğitim kurumlarının tatile girmesi demek değildir. Eğitim-öğretim yılının bitmesi, okulların tatile girmesi önümüzdeki üç ayda Bakanlığın ve eğitim kurumlarının yeni öğretim yılına hazırlanması anlamına gelmektedir.

2024-2025 Eğitim-öğretim yılı önceki yılların sorunlarıyla başladı. Bu bir yılın nasıl geçtiği hangi sorunların gündem oluşturduğu hatırlanırsa 2025-2026 eğitim-öğretim yılının da nasıl geçeceğini daha iyi anlayabiliriz. Raporumuzda, yaşanan sorunlar okullar açılırken, ilk yarıyıl, ikinci yarıyıl biçiminde eğitim-öğretim yılının zaman akışı dikkate alınarak ele alınmış ve sonrasında genel bir değerlendirme ile gelecek eğitim-öğretim yılıyla ilgili düşüncelerimiz paylaşılmıştır.

1) Okula Kayıt ve Kayıt Parası Sorunu Yaşanmaya Devam Etmiştir

Önceki yıllarda olduğu gibi 2024-2025 eğitim-öğretim yılı da okul kayıt sorunu ile başlamıştır. Okula kayıt, çocukların kayıtlı oldukları adresleri üzerinden yapılmaktadır. Ne var ki otomatik kayıt mahalle sınırlarından, anne babaların iş yerlerinden veya anne babaların otomatik kayıtlı oldukları okullarla ilgili olumsuz düşüncelerinden dolayı önemli sorunlar ortaya çıkarmaktadır. Mahalle sınırlarından dolayı çocuk diğer mahallede kendisine fiziki olarak daha yakın olan okula kayıt yaptıramamaktadır. Anne-babalar çalışma saatlerinin okul saatlerine uymamasından dolayı çocuklarını mesai saatlerine uygun bir okula vermek istemekteler. Bu talep Bakanlıkça uygun görülmeyle birlikte bazı okullarda sınıfların gereğinden fazla kalabalıklaşmasına yol açabilmektedir. Ayrıca iş yerlerinin şehir merkezlerinde ve trafik ana hatlarını oluşturan yollar üzerinde bulunmaları, bu okulların önünde sabah ve akşam trafiğinde sorunlar yaşanmasına neden olmaktadır. Anne-babaların çoğu, evlerine en yakın olan mahalle okullarını niteliksiz okullar olarak değerlendirmektedir. Bakanlığın bu okullarda kadro istikrarını dikkate almaması, fiziki imkanlarını güçlendirmemesi velilerin bu düşüncelerine haklılık kazandırmaktadır.

Kayıt Parası Toplanmaya Devam Edilmiştir

Okula kayıt sorununun bir başka yönü ise bir türlü çözülemeyen kayıt parası toplanması sorunudur.

Biliyoruz ki her yıl AKP'li Milli Eğitim Bakanları kayıt döneminde velilerden para toplanılmasını yasaklayan genelgeler yayınlamaktadırlar. Tarih 25 Ocak 2004. Dönemin Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik şu cümleleri kullanıyor: **“Veliyi kaz gibi yoluyorlar, 26 kalemde veliden para toplanıyor.”**¹ Dönemin bakanı, hangi kalemlerde para toplandığını da tek tek sayıyor: **“Veliler en fazla, eğitime katkı payı (yüzde 95.3), karne parası (yüzde 86.8), fotokopi ve sınav ücreti (yüzde 56.6), fotoğraf parası (yüzde 54.5) kayıt parası (yüzde 44.6) ve spor kolu parası (yüzde 41.9) ödüyor.”**

Şu cümleler 2008 yılında dönemin Milli Eğitim Bakanı Nimet Baş(Çubukçu) tarafından TBMM kürsüsünde söylenmiştir:

“Okullarda her ne ad altında olursa olsun zorla para toplanması söz konusu değildir. Okul aile birliklerine gönüllü olarak aynı ve nakdî bağış yapan öğrenci velileri ve diğer vatandaşlarımız bulunmaktadır. Bağışlarla ilgili kanuna ve yönetmeliğe göre de yardım isteğe bağlıdır ve kimse buna zorlanamaz. “Öğrenci velileri hiçbir suretle bağış yapmaya zorlanamaz” şeklindeki temel kanunumuz hükmü çerçevesinde işlemlerde bulunuyoruz, aykırı bir fiil ve işlemi olan görevlilerimizin bulunması durumunda da gerekli yasal işlemleri yapıyoruz. Diğer taraftan, Bakanlığımızın bütçesi oluşturulurken mevcut kaynaklar çerçevesinde okullarımızın tüm giderleri için ödenekler de koyulmaktadır. Yıllık ödenek miktarı ise ödeneye esas okulun durumuna göre değişmektedir.”

Başta Hüseyin Çelik olmak üzere sonraki Bakanların hepsi para toplama ile ilgili okul yönetimlerine, öğretmenlere soruşturmalar açtılar. Tarih 23 Haziran 2022. “Biz bütün genel müdürlüklere bütçeden gerekli parayı veriyoruz. Velilerden kayıt parası almayın.” Sonuçta 65 okul müdürüne para toplama gerekçesiyle soruşturma açılmıştır².

Bakan Yusuf Tekin de çeşitli zamanlarda kayıt parasıyla ilgili kendisinden önceki Bakanların açıklamalarını tekrar eden açıklamalarda bulunmuştur. İşte o açıklamalar:

“İlkokul 1'inci sınıflara ve ortaokul 1'inci sınıflara öğrenci kaydı adrese dayalı olarak yapılıyor. Yani bu okula normal koşullarda hangi adres sınırları içerisindeki çocuklarımızın kaydolacağı belli. Bir şey yapmasına da gerek yok velilerimizin. Biz zaten elektronik ortamda kayıtlarını yapıyoruz. Ortaöğretim kurumlarına geldiğimiz zaman, biliyorsunuz 2 tür ortaöğretim kurumumuz var. Bir, sınavla öğrenci alan ortaöğretim kurumlarımız, 2'ncisi sınavla öğrenci almadığı için adrese dayalı olarak öğrenci alan ortaöğretim kurumlarımız. Sınavla öğrenci

alanlar zaten nasıl öğrenci aldığı belli. Sınavla öğrenci alanların dışındakilerde de usul belli yine. Kural belli ve merkezi bir yerleştirme var. Okul müdürü hangi gerekçeyle kimden kayıt ücreti isteyebilir? Bu yıl biliyorsunuz bu bağışlarla ilgili konuşulan konuların 2'nci faslı şuydu; okullarımızın idarecilerimizi de zor durumda bırakan bir sıkıntısı vardı. Velilerimiz, sınıf öğretmenini ya da şube seçmek için baskı yapıyorlardı. Burada bağış ya da para alındığı söyleniyordu. Onu da biz bu yıl merkezi yaptık. Yani çocuğu bu okula kayıtlı olan bir velimizin gelip de «Ben çocuğumu şu öğretmenin okutmasını istiyorum» diyebileceği bir alan da bırakmadık. Dolayısıyla asla ve kata kayıt parası, kayıt ücreti ya da öğrenci sınıf şube seçimi gibi konularla ilgili ilgili olarak okullarımızın, okul yöneticilerimizin böyle bir şey alması mümkün değildir. Diğerleri ile ilgili alanlar varsa da onlarla ilgili gereklerini gereğini zaten biz yapıyoruz.”³

21.09.2024 CNN Türk Tv’de yaptığı açıklama: “**Okul kayıt ücreti yasal değil. Bizim okullarımızda liselerimizde iki grup öğrencimiz var. Birincisi sınavla yerleşen öğrenci, ikincisi adrese dayalı kayıt olan. Kayıt hakkı olan öğrenciyi kaydetmeme gibi bir durum yok**”⁴

Sonuçta okullarda para toplanmaya devam edilmiştir. Hatta kayıt parası alımında bakanlık müfettişlerini atlatan yeni yollar bulunmuştur. Geçmişte kayıt paraları bağış adı altında Okul Aile Birliği hesaplarına yatırılıyordu. Bu dönemde Okul Aile Birliği hesabı dışında servis, market, temizlik ürünleri mağazası gibi yerlerin hesaplarına yatırılmaları istenmiştir. Çeşitli mağaza ve marketler aracılığı ile kredi kartı ile ödeme alınıyor. Birçok okulda eğitim dönemi başlarken alınmayan kayıt parası, dönem başladıktan sonra aidat adı altında da alınabildi. Böylece sadece dönem başlangıcını inceleyen müfettişler bu yeni uygulamayı kayda geçirememiş oldu.

Bakanlık sorunu temelden çözmek, okulların ihtiyaçlarını kamu imkânlarıyla karşılamak yerine okul yöneticilerine “sorunu siz çözün” deyip sonrasında da mevzuatı hatırlatmanın dışında bir şey yapmamıştır. Bu sorun doğal olarak 2025-2026 yılı başında da gündemimize gelecektir.

Vatandaşın Para Toplamak AKP İcraatıdır

Devletler vatandaşın para toplamaz, vergi toplar. Oysa AKP vatandaşlardan vergi dışı para toplamanın yollarını yasallaştırmıştır. 193 sayılı Gelir vergisi ve 5422 sayılı Kurumlar vergisi kanununa eklenen ve 24 Nisan 2003 tarihli Resmi Gazete ile yürürlüğe giren⁵ 4842 sayılı “Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” ile kurum ve kişilere, eğitime yapacakları her türlü katkıyı özel gider göstererek vergiden düşürme uygulamasını AKP başlatmıştır. “Eğitime %100 Destek Kampanyası”nı başlatan iktidardır. Hem eğitime en fazla bütçe ayırdığını söyleyip hem de özel şirketlerin eğitime yapacağı harcamaları vergiden düşmek, ayrıca okul adlarını satışa çıkarmak, para toplama kampanyaları yapmak bu iktidarın 23 yıllık geçmişinin icraatları arasında yer almaktadır.

Bugün her okul ekonomik ünite haline getirilmiştir. Para toplamaktan dolayı okul müdürlerine açılan soruşturmalardan da bugüne kadar hiçbir sonuç çıkmamıştır.

2) Zorunlu Eğitime Rağmen Okul Terklerinin Önüne Geçilemedi

2012-2013 Eğitim öğretim yılından itibaren 12 yıllık zorunlu eğitime geçildiğinden, ilköğretim ve ortaöğretim kademeleri arasındaki geçişte veya sınıflarda öğrencilerin eğitim dışında kalmaması, 6 ile 18 yaş arasındaki tüm çocukların eğitim sistemi içinde tutulması benimsenmiştir. Buna rağmen okullaşma oranları ve kademeler arası geçişle ilgili MEB istatistikleri örgün eğitimde tüm çocukların eğitim sistemi içinde kalmadığını göstermektedir. Bakanlık öğretim yılı içinde ne kadar çocuğun okula devam etmediğini, kaçının eğitim öğretimi bıraktığını kamuoyuyla paylaşmamaktadır. Örgün eğitimin terk edilmesi; çocukların yaşitlarıyla sosyalleşmesinin durdurulması ve çocukların eğitim sistemi içinde korunmasından vazgeçilmesi anlamına gelmektedir. Soruna örgün eğitim dışında kalma sorunu olarak bakılırsa, eğitim sorunlarımız içinde devamsızlık ve sistem dışına çıkma sorunu en önemli sorun olarak değerlendirilebilir. Çünkü eğitim sistemi dışında kalan çocuklarımızın kendi kaderlerini belirleme hakkı elinden alınmış demektir. Bu çocuklarımızın sosyal kişiliklerinin gelişiminde yaşadıkları kayıpla, sosyal yapı içinde özgür iradelerine sahip olarak kişisel onurlarını koruyacak statü edinmeleri beklenemez. Daha şimdiden bu çocuklarımız vasıfsız işgücü adayı haline getirilmiş demektir.

Sorunun büyüklüğü hakkında 12.11. 2024 tarihli Bakanlık açıklaması yeterli bir fikir vermektedir:

“2024 yılı Temmuz ayında yapılan çalışmaya 2013-2024 eğitim öğretim yılında 46 ilde resmi mesleki ve teknik ortaöğretim okul/kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin ve velilerinin devamsızlık konusunda bilinçlendirilmesi amacıyla aile ve sosyal politikalar il müdürlükleri ile iletişime geçilmiştir. Toplam 3.067 resmi mesleki ve teknik ortaöğretim kurumunda okulda devamsız öğrencilerin tespiti amacıyla okul yönetimi, okul rehber öğretmeni ve sınıf rehber öğretmenlerinden oluşan öğrenci devamsızlıkları hakkında çalışacak devamsızlık ekipleri oluşturulmuştur. Ekip faaliyetleri kapsamında devamsız öğrencilerin velileri ile iletişim kurmak amacıyla toplam 49.706 ev ziyareti gerçekleştirilmiş ve 233.848 veli ile iletişime geçilmiştir.” Açıklamada devamsızlığın en çok yaşandığı illerden biri olan Şanlıurfa ile ilgili de şu bilgi verilmiştir: **“Bu kapsamda Şanlıurfa’da 65 resmi mesleki ve teknik ortaöğretim kurumunda 4358 ev ziyareti gerçekleştirilmiş ve 9232 veli ile iletişime geçilmiştir.”**⁶

3) Özel Öğretim Kurumlarının Ücretleri

23 yıllık AKP iktidarı, eğitim sistemimize özel okul ücretleri gibi özel bir sorun hediye etmiştir. Sonuçta “özel okul” olmaları nedeniyle eğitim-öğretimin ücretlendirilmesi, Özel Öğretim Kurumları Kanunun 12. ve 13. maddeleriyle genel bir çerçeve içine alınmıştır. Kanunun 12. maddesinin ilk fıkrasına göre özel öğretim kurumları “Kurumlar, faaliyetlerini sadece kazanç sağlamak için düzenleyemezler. Ancak, Türk Millî Eğitiminin amaçları doğrultusunda eğitimin kalitesini yükseltmek, gelişmelerine fırsat ve imkân verecek yatırımlar ve hizmetler yapmak üzere gelir sağlayabilirler.” 13. madde ise “Öğrenim ücreti ve diğer ücretler, kurumlarca her yıl tespit edilerek ocak ayından itibaren en geç mayıs ayında ilân edilir” biçimindedir. Kanun, öğrenim ücretlerinin nasıl belirleneceğini ise yönetmeliğe bırakmıştır. Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliğinde ise ücret tespiti için şu hüküm konulmuştur: “**MADDE 53 – (1) (Değişik:RG-5/7/2014-29051) Kurumlar, Kanunun 12 nci (Ek ibare:RG-19/2/2020-31044) ve 13 üncü maddesinde yer alan hükümlere uygun olarak öğrenci ve kursiyer ücretlerini; veli veya kursiyerlerle yapacakları Bakanlıkça belirlenerek Genel Müdürlük internet sayfasında yayımlanan özel sözleşmelerinde sağlayacaklarını belirttikleri eğitim ve öğretim imkânlarına, gelişmelerine imkân verecek yatırım ve hizmetler ile diğer işletme giderlerine göre tespit ederler. (Değişik ikinci cümle:RG-5/8/2023-32270) Ancak okulların ara sınıflarının eğitim ücreti belirlenirken bir önceki eğitim öğretim yılında ilan edilen ücret, okulda devam eden öğrencilerin eğitim ücreti belirlenirken ise öğrenci kayıt sözleşmesinde belirlenen ücret dikkate alınır ve bu ücretlere [(bir önceki yılın ortalama Yurt içi ÜFE+bir önceki yılın ortalama TÜFE)/2]+5 oranından fazla artış yapılamaz. (Ek cümle:RG-3/7/2016-29761) (Değişik cümle:RG-13/1/2017-29947) Ders yılı içerisinde kayıt yaptıran öğrencilerin bir sonraki yılın eğitim ücretleri kayıt yaptırdığı yıl için ilan edilen eğitim ücreti üzerinden; öğrenim gördüğü yıla ilişkin indirim şartları ortadan kalkan öğrencilerin bir sonraki yılın eğitim ücretleri ise (Değişik ibare:RG-19/2/2020-31044) öğrencinin okula kayıt olduğu yıldaki indirimsiz ücrete öğrenim gördüğü her yıl için bu fıkra da belirtilen oranda artış yapılarak belirlenir.”**

Özel öğretim kurumlarının öğrenim ücreti belirlemesinde Milli Eğitim Bakanlığı, AKP iktidarlarına kadar müdahil olmamıştır. AKP iktidarlarının ilk yıllarında da benzer tutum devam etmiştir. Ancak 2012 yılında 20 Mart 2012 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Özel Eğitim Kurumları Yönetmeliği ile özel öğretim kurumları ücretlerine müdahale edilmiştir. Yönetmeliğin 54. Maddesi şöyledir:

“**MADDE 54 – (1) Ücretler aşağıda belirtilen esaslara göre ilan edilir.**

a) Kurumların öğrenim ve diğer ücretleri, kurumlarca her yıl tespit edilerek ocak ayından itibaren mayıs ayının sonuna kadar ilan edilir. Bu ilanlarda ders yılı veya ders saati ücretiyle birlikte, peşin veya süreli ödemeler ve kurumca belirlenecek diğer indirimler belirtilir. Öğrenci ve kursiyerlere; yetiştirme kursu, yemek, servis, pansiyon, etüt ve benzeri hizmetleri verecek kurumlar, bu hizmetler için alacakları ücretleri de aynı tarihlerde ayrıca tespit ve ilan ederler.

b) Bu Yönetmelikte belirtilenlerin dışında öğrenci ve kursiyerlerden, bağış ve yardım da dâhil olmak üzere hiçbir ad altında ücret alınamaz.

c) Kurumlar, ücretlerini ilan etmeden önce öğrenci ve kursiyerlerden ücret tahsil edemez.

ç) Kurumlar ücret ilanlarını, Millî Eğitim Bakanlığının Bilişim Sistemleri (MEBBİS) programına işleyerek alınan çıktının bir örneğinin süresi içinde doğrudan bağlı bulundukları millî eğitim müdürlüğüne verir ve belirtilen süre sonuna kadar kurumda velilerin görebilecekleri bir yere asar. Mayıs ayından sonra açılan kurumlar ise bu işlemi kurum açma izni aldıkları tarihten itibaren bir ay içinde yaparlar.

d) Kurumlar ilan ettikleri ücretlerin altında bir ücretle de kayıt yapabilirler ancak, ilan edilen ücretin üzerinde ücret talep edemezler.

(2) Süresi içinde ücret ilanı yapmayan kurumlar bir önceki yılın ücretini alır.”

Yönetmeliğin son hali ve 2012'deki hali karşılaştırıldığında, AKP iktidarının 2012'de öğrenim fiyatlarının ne kadar olması gerektiğiyle ilgilenmediği görülmektedir. Oysa 2023 yılında yapılan değişiklikle özel öğretim kurumlarının ücretlerini nasıl belirleyeceği doğrudan Bakanlık tarafından düzenlenmiştir.

Yukarıda da belirttiğimiz üzere bu sorun doğrudan doğruya AKP iktidarının ortaya çıkardığı bir sorundur. AKP politikalarından kaynaklı birkaç nedeni bulunmaktadır. Bunların başında yüksek enflasyon, mal ve hizmet fiyatlarındaki yükseliş gelmektedir. Enflasyon ve fiyatlardaki artış hem özel okulların hem de velilerin ekonomik planlarını bozmuştur. Yıllık belirlenen ücretler, yıl içindeki gelişmelerden dolayı etkisiz hale gelmiştir. İkinci temel neden ise özel okulları tercih eden bazı velilerin her türlü ekonomik koşullarını zorlayarak devlet okullarından kaçan velilerden oluşmasıdır. Yüksek gelir grubunda yer almayan bu veliler, devlet okullarının dışında bilimsel, laik, nitelikli eğitim almak, çocuklarının yabancı dil öğrenmesini ve merkezi sınavlara daha iyi hazırlanmasını sağlamak amacıyla bu okulları tercih etmektedirler. Enflasyon ve pahalılık bu velilerin öğrenim ücretlerini ödeyebilmesini zorlaştırmıştır.

	Okul	Öğrenci			Öğretmen			Derslik
	Top-lam	Toplam	Erkek	Kadın	Top-lam	Erkek	Kadın	Toplam
Toplam	14352		883.476	747.716	175.499	45.823	129.676	134.146
Okul öncesi	6820	353.226	188.309	164.917	28.053	1009	27044	31026
İlkokul	2082	349.915	182.815	167.100	38.778	7.024	31.754	31.109
Ortaokul	2232	366.051	192.920	173.131	41.885	12.120	29.765	28.843
Ortaöğretim	3218	562.000			66.783	25.670	41.113	43.168
Genel ortaöğretim	2901	413.989	211.886	202.103	58.076	22.036	36.040	35.476
Mesleki ve teknik ortaöğretim	317	148.011	107.546	40.465	8.707	3.634	5.073	7.692

Bakanlık ve kamuoyu bu sorunu büyük ölçüde bir ücret sorunu olarak sunmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı verilerine göre (kesinleşmiş veri olduğu için 2023-2024 verileri esas alınmıştır) 14.352 özel öğretim kurumu bulunmaktadır. Bu kurumların büyük çoğunluğu okul öncesi eğitim kurumudur. İlkokul+ortaokul+ortaöğretim kademelerindeki (bu aynı zamanda zorunlu eğitimdeki okul sayısıdır) özel okul sayısı 7.532'dir. Bu okullardaki toplam öğrenci sayısı ise bir önceki öğretim yılında 1.277.966'dır. Özel okulların sayısal artışı aynı oranda öğrenci artışı anlamına gelmemektedir. MEB 2023-2024 Resmi İstatistiklerine göre özel okulların ilköğretim+ortaöğretim kademelerinde toplam öğrenci içindeki oranında azalma olduğu görülmektedir. 2022-2023 öğretim yılında özel ilkokul sayısı 2065 iken 2023-2024 öğretim yılında bu sayı 2082 olmuştur. 2022-2023 öğretim yılında özel öğretim kurumu ilkokullarında toplam öğrenci sayısı 348,720 iken bir sonraki öğretim yılında okul sayısındaki artışa bağlı olarak 349.915 olarak gerçekleşmiştir. Bu sayı resmi okullarla karşılaştırıldığında 2022-2023 eğitim-öğretim yılında %6,3'e denk düşerken 2023-2024 eğitim-öğretim yılında bu oran %6,2 olarak gerçekleşmiştir. Bu düşüş ortaokul ve liselerde daha görünür durumdadır.

				Özel öğretimin toplam içindeki payı (%)	
		Okul sayısı	Öğrenci sayısı	Okul	Öğrenci
2022-2023	Toplam (özel+resmi)	75.015	17.558.025		
	Okul öncesi (özel+resmi)	18.244	2.055.350		
	İlkokul (özel+resmi)	25.182	5.535.531		
	Ortaokul (özel+resmi)	18.906	5.186.943		
	Ortaöğretim (özel+resmi)	12.683	4.780.201		
	Toplam (özel)	14.281	1.670.729	%19	%9,5
	Okul öncesi (özel)	6.528	373.645	%35,8	%18,2
	İlkokul (özel)	2.065	348.720	%8,2	%6,3
	Ortaokul (özel)	2.266	376.426	%12	%7,3
	Ortaöğretim (özel)	3.422	571.938	%27	%12
2023-2024	Toplam (özel+resmi)	75.463	17.480.463		
	Okul öncesi (özel+resmi)	18.866	1.954.202		
	İlkokul (özel+resmi)	25.245	5.644.385		
	Ortaokul (özel+resmi)	18.849	5.160.544		
	Ortaöğretim (özel+resmi)	12.503	4.721.331		
	Toplam (özel)	14.352	1.631.192	%19	%9,3
	Okul öncesi (özel)	6.820	353.226	%36,1	%18,1
	İlkokul (özel)	2.082	349.915	%8,2	%6,2
	Ortaokul (özel)	2.232	366.051	%11,8	%7,1
	Ortaöğretim (özel)	3.218	562.000	%25,7	%11,9

2022-2023 eğitim öğretim yılında 3422 özel ortaöğretim okulu var iken bu sayı 2023-2024'de 3218'e düşmüştür. Öğrenci sayısı 571.938'den 562 000'e gerilemiştir. Resmi özel toplam öğrenci sayısındaki payı da %27'den %25,7'ye gerilemiştir.

Özel Öğretim Kurumlarında Tarikatların Payı Artmaktadır

AKP iktidarının sürekli arttırmakla övündüğü özel öğretim kurumlarının önemli bir kısmının tarikat bağlantılı özel öğretim kurumları olduğu bilinmektedir. Bu kurumların gerçek sayısı bilinmemekle birlikte üçte birden daha fazla olduğu tahmin edilmektedir. 15 Temmuz Darbe Girişimi'ni yaşamış bir ülkenin dolaylı ya da doğrudan tarikat denetiminde özel eğitim kurumlarının açılmasına izin vermesi, teşvik etmesi kabul edilemez. *Zorunlu eğitim devlete tanınmış bir yükümlülüktür. Devlet bu yükümlülüğü açık ya da kapalı biçimde kimseye devredemez.*

Tarikatlara bağlı özel okullar, sadece Milli Eğitim Bakanlığı tarafından değil, yerel yönetimler tarafından da desteklenmektedir. Bu desteklerin arasında en çok dikkat çekenlerden biri de bu okullara satılan ya da hibe edilen belediye arazilerinde görülmektedir. Örneğin İstanbul Çekmeköy’de etrafı ormanla çevrili arazi Belediyeye ait iken Süleymancılar Cemaati’ne bağlı “Yoksullara Yardım Derneği’ne” satılmış daha sonra ise buraya özel okul inşa edilmiştir⁷. Arazi satmanın dışında bu tür özel okullar ekonomik anlamda sorun yaşadığında, son zamanlarda özel öğretim kurumları kurmakla öne çıkan Diyanet Vakfı devreye girmektedir. Örneğin Diyanet Vakfı Etimesgut’ta bulunan İskender Paşa cemaatiyle ilişkili Özel Ferda Kolejini satın almıştır⁸. Diyanet Vakfı bünyesinde kurulan KOMAŞ A.Ş. ise 1994 yılında açtığı Bornova Koleji’nden sonra son yıllarda 29 Mayıs Okulları adıyla yurt dışından sonra, yurt içinde de okullar açmaya başlamıştır. Bir taraftan resmi kurum olan Diyanet İşleri Başkanlığı resmi dini eğitim kurumları açabiliyorken, bünyesinde kurulan Diyanet Vakfı ile de özel hukuk tüzel kişiliği unvanıyla özel okullar açabilmektedir. Diyanet İşleri Başkanlığı bir şapkasıyla devlet, diğer şapkasıyla da karşımıza tarikatlar koalisyonu olarak çıkmaktadır ve bu özelliğini en iyi görebildiğimiz faaliyet alanı ise eğitimidir.

Özel Okulları Desteklemek

30 Ocak-1 Şubat 2025 tarihinde Türkiye Özel Okullar Derneği’nin 23. Geleneksel Antalya Eğitim Sempozyumuna katılan Bakan Yusuf Tekin’in, özel okullarla ilgili olarak yaptığı açıklamalar gelecek öğretim yılında karşımıza çıkacaktır.

Uzun yıllardır özel tarikat okulları istenilen öğrenciyi bulamamaktadır. Bu okulların AKP’den isteği boş kontenjanlarının ücretinin devlet tarafından ödenen öğrencilerle doldurulmasıdır. 2003 yılında gündeme gelen ve önce Danıştay tarafından iptal edilen kamuoyunda “**10 Bin Yoksul Öğrenci**”yi özel okullarda okutma projesi, kontenjanlarının %49’u boş olan bu okullara kaynak aktarmak amacını taşımaktaydı. Danıştay’ın iptalinden sonra bu proje kanun yoluyla uygulanmak istenmiş, Dönemin Cumhurbaşkanı tarafından çıkarılan kanun (5545 sayılı kanun) veto edilmiştir⁹. Çünkü devletin asli görevi olan eğitim hizmeti, hizmet satın alma yoluyla özel kuruluşlara devredilmek istenmişti. Yoksul ve başarılı öğrencilerin özel okullar üzerinden desteklenmesi; devletin, “ben bu işi yapamıyorum” demesi anlamına da gelmektedir. Elbette dönemin Bakanı Hüseyin Çelik de bunları bilmesine karşın, amaç tarikat okullarına para aktarmak olduğundan bu konuda ısrar etmiştir. Devlet okullarının hizmetli çalıştıramadığı, ikili eğitimin çözülemediği, okullarda çocukların karnının doyurulamadığı bir ülkede özel okulların boş kontenjanlarını doldurmak Milli Eğitim Bakanlığı’nın işi olamaz. Bu konu 2005 yılından sonra 2014 yılına kadar ülkenin gündeminden çıkmıştı. 14.03.2014 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanan **Millî Eğitim Temel Kanunu İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun** ile özel okullara giden öğrencilere “Eğitim ve Öğretim Desteği” hüküm altına alınmıştır. Bu destek nedeniyle tarikatlarla ilgili vakıf ve derneklerin desteklenmesi sağlanmıştır. Bu desteğin fiiliyatta FETÖ okullarını desteklemek olduğu 15 Temmuz gerçeğinin yaşanmasıyla anlaşılmıştır. 15 Temmuz sonrasında Milli Eğitim Bakanlığı yapan İsmet Yılmaz bu konuyla ilgili kendisine muhalefet milletvekilleriince yönetilen soruya şu cevabı vermiştir:

“02.09 2016 tarihli 7/7811 esas numaralı yazılı soru önergesine verilen cevapta kapatılan kurumlarda öğrenim gören öğrencilere ödenen eğitim öğretim desteğine ilişkin 2015-2016 eğitim-öğretim yılında 15.065 öğrenci için 18.613.808 TL ödeme yapıldığı belirtilmişti. Ancak bu tutar 2015-2016 eğitim öğretim yılında ödenecek eğitim öğretim desteğinin ilk taksiti olan Kasım ayına ait %35’lik tutardır. 2015-2016 eğitim öğretim yılında bu kapsamda Şubat ve Haziran aylarında ödenen tutarlar da dahil edildiğinde toplam 54.910.000 TL ödeme yapılmıştır. Bu kapsamdaki okullar savcılık listesinde olup eğitim öğretim desteğine alınmayıp bir önceki eğitim-öğretim yılında eğitim öğretim desteğine hak kazanan öğrencilerin sayısıdır. Savcılık listesinde olmayıp daha sonra tespit edilerek kapatılan okullar da eklendiğinde söz konusu okullarda öğrenim gören 32.515 öğrenciye 2015-2016 eğitim öğretim yılında 113.973.279 TL ödeme yapılmıştır.”¹⁰

Görülen o ki Yusuf Tekin bu yanlış ve Anayasa'ya tümünden aykırı uygulamayı yeniden getirmek istemektedir. Konuyla ilgili olarak şunları söylemiştir: “Özel okulların boş kontenjanlarının kamu okulları tarafından değerlendirilmesi için bir model üzerinde çalışıyoruz. 6 Şubat depremlerinden etkilenen 11 ilde bu süreci başlattık. İstanbul için de Milli Eğitim Müdürlüğümüz ve ilgili birimlerimiz bir çalışma yürütüyor. Bu süreci genişleterek devam ettireceğiz.”¹¹

Özel okulların bu şekilde desteklenmesi; devletin asli görevi olan eğitim-öğretim hizmetinin, özel eğitim-öğretim kurumlarına devredilmesinin dışında, kamu kaynaklarının cumhuriyet karşıtı yapılara aktarılması anlamına gelmektedir. Devletin dernek, vakıf, şirket üzerinden özel okul açılmasına izin verirken bu kuruluşlarla ilgili soruşturma yapmaması, devlet eliyle çağdışı yapılar olan tarikatların kamu kaynaklarıyla desteklenmesi sonucunu doğurmaktadır.

4) Okula Başlama Önceki Yıla Göre %60 Daha Pahalı Gerçekleşti!

2024-2025 Eğitim-Öğretim Yılına başlamak veliler için önceki yıla göre %60 daha pahalı bir başlangıç oldu. Okula başlamada en önemli kalem olan kırtasiye giderlerinde fiyat artışı birçok kalemden %30 ile %60 arasında gerçekleşmiştir. 2023-2024 Eğitim-Öğretim Yılında öğrencinin kullanacağı 21 ürün en düşük fiyatlarla 1.053 TL iken yeni öğretim yılında 1625 lira olarak hesaplanmıştır¹². Tüm Kırtasiyeciler Derneği'nin (TÜKİD) belirlediği fiyatların tümüyle gerçeği yansıtmadığı açıktır. Çünkü TÜKİD yetkililerinin de belirttiği gibi bu alandaki ürünlerin kalite ve marka değerleri dikkate alındığında bu fiyatlara piyasada rastlanılmamıştır. Marketlerde satışa sunulan kırtasiye ürünlerinin birçoğunda %100 üzerinde fiyat artışlarının olduğu görülmüştür. Özellikle boya ve defter ücretleri bu artışta öne çıkmıştır.

Bir öğretim yılında öğrenci çantasında bulunması gereken ürünlerdeki fiyat değişiklikleri, velileri sağlıklı ürünlerden sağlıksız ürünlere yönlendirmektedir. Bir okul çantasının 350 TL ile 6000 TL arasında değişmesi¹³, ürünler üzerinde sağlığa uygunluk denetiminin yapılmamış olması kendi başına bir sorundur. Ayrıca eğitim-öğretime başlama ücreti her kademede aynı olmamaktadır. Okul öncesinde giderler daha fazla iken sonraki eğitim kademelerinde kısmen düşmektedir. Bunun yanında velilerin eğitim harcamaları içinde okul çantası harcaması en küçük kalemlerden biridir. Ulaşım, giyim, okulda beslenme, okuldaki eğitimi destekleyici yayınları edinme ve kurs harcamaları velilerin eğitim giderlerinde çok daha büyük bir orana sahiptir.

Ekonomideki daralma ve önlenemeyen fiyat artışları göz önünde bulundurulduğunda, 2025-2026 Eğitim Öğretim Yılında da okul çantasında bulunması gereken ürünlerde fiyat artışları olacaktır. Sabit ücretlilerin gelirlerinde artış yok iken aldıkları ürünlerde fiyat artışının olması her eğitim-öğretim yılı başında olduğu gibi yeni eğitim-öğretim yılı başında da gündemimizde olacaktır.

5) Okulda Beslenme Ülkenin Geleceğiyle İlgili Stratejik Sorundur

2024-2025 Eğitim-Öğretim Yılı içinde veli ve öğrencilerin taleplerinin başında okulda beslenme gelmekteydi. Bu konuda kamuoyunda da haklı bir duyarlılık oluşmuştu. AKP iktidarı bir önceki eğitim-öğretim yılında okulda beslenmeyi proje olarak gündemine almış, 6 Şubat 2023'ten başlayarak **okul öncesi** öğrencileri için haftanın beş günü ücretsiz yemek uygulaması başlatmıştı¹⁴. Ne var ki bu uygulama kamuda tasarruf tedbirlerine takılmış ve 2023-2024 Eğitim-Öğretim Yılı başında askıya alınmıştır. Askıya alınan sadece okul öncesi eğitim öğrencilerinin ücretsiz yemeği değil, taşımali eğitime tabii olup da ikili eğitim gören öğrencilere verilen bir öğün yemek de iptal edilmişti. 2024-2025 Eğitim Öğretim Yılında yatılı bölge okulları ve özel eğitim okullarında eskiden olduğu gibi ücretsiz yemek uygulaması yapılmaya devam edildi. Bunun yanında taşımali eğitime tabi olan öğrenciler (taşıma mesafesi kısaltılarak öğrenci sayısı azaltıldı) ile ortaöğretim yönetmeliğinin mesleki teknik eğitim okulları bölümünün 217. maddesinin birinci fıkrası kapsamında ekonomik durumlarının yetersiz olduğu rehber öğretmence belirlenmiş öğrencilere yemek desteği verilmektedir. Ne var ki bu öğrencilerin sayısı 18 milyon öğrenci içinde 1 milyonu bulmamaktadır. 6 Şubat Kahramanmaraş Depreminden etkilenen illerde verilen bir öğün yemek bu sayıya katıldığında MEB'in beslenme desteği sağladığı öğrenci sayısı (kesin sayı ifade edilmediği için) tahminen ancak 3 milyonu bulabilmektedir.

PISA Sınavı raporu, okula aç gelme oranı açısından ülkemizin durumunu ortaya koymuştur. Ekonomik yetersizlik nedeniyle öğrencilerin aç kalma oranı Türkiye'de %19,2 olarak tespit edilmiştir. Türkiye, %8,2'lik OECD ortalamasının oldukça üzerinde bir oranla, en fazla çocuğun okulda aç kaldığı OECD ülkelerinden biri unvanını almıştır. Ayrıca PISA 2022'de, şu tespit de yapılmıştır; öğrencilerin öğün kaçırma oranı arttıkça matematik puanı düşmektedir.

Gıda enflasyonunun %100'leri aştığı bir ülkede, okulda beslenme, okul yemeği, ülkenin stratejik bir sorunu haline gelmiştir. Zorunlu eğitim uygulayan bir ülkenin bunu öncelikli konu olarak gündemine alması gerekir. Ülkenin geleceği açısından okul, sağlıklı ve nitelikli neslin yetişme yeri olmak durumundadır.

Dünyada sayıları 100'e yaklaşmakta olan ülke, bu konuda önemli adımlar atmış durumdadır. Japonya 1955'ten bu yana okul yemeği konusunda en başarılı ülke konumundadır. Finlandiya, Fransa, öğrencilerinin %90'ına, Güney Afrika %72'sine, Şili %68'ine, Ekvator, %61.5'ine, Moğolistan %55'ine, Peru %52'sine, Mısır %44'üne ve Polonya %41'ine devlet bütçesinden günde bir öğün ücretsiz yemek sağlamaktadır¹⁵.

Okullarda çocukların beslenmesi, okulların yemek şirketleriyle yaptıkları sözleşmeler üzerinden gerçekleşmekte ve masrafları tamamen velilerce karşılanmaktadır. Bu şirketlerin denetimlerinde görülen eksiklikler nedeniyle çok sayıdaki okulumuzda gıda zehirlenmesiyle karşılaşmaktadır.

Binlerce Öğrenci Gıda Zehirlenmesine Maruz Kalmaya Devam Edecek!

Okullarda yaşanan gıda zehirlenmesi sadece Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okulların hizmet aldığı yemek şirketlerinin yemeklerinden, taşımali eğitimde dağıtılan yiyeceklerden kaynaklanmamaktadır. Öğrencilerin bilinçsizce okula dışarıdan satın alarak getirdikleri veya okul etrafında denetimsiz biçimde satılan ürünleri yediklerinde de gerçekleşmektedir.

2024-2025 Eğitim-Öğretim Yılında basına yansıyan zehirlenme olayları tarafımızca tespit edilmiştir. Yurtlarda ve zorunlu temel eğitim içinde olmayan diğer eğitim kurumlarında yaşanan 27 zehirlenme olayında toplam 747 öğrenci zehirlenme belirtisiyle hastaneye kaldırılmıştır.

Eğer konu acilen ele alınmazsa benzer örnekleri **2025-20256 Eğitim –Öğretim Yılında** da okullarımızda **yaşamaya devam edeceğiz**. Bugüne kadar zehirlenen öğrencilerle ilgili acı bir haberin kamuoyuna yansımamış olması sevindirici olmuştur. Yoksullaşma devam ettikçe, gıda denetimleri sıfır hatayla ve eksiksiz biçimde yapılmaz ise gelecekte istenmeyen acı haberler almamız bizi şaşırtmamalıdır.

Çocuk Yoksulluğunun Arttığı Ülkeyiz

Yoksullaşma ülke genelinde önemli bir sorun olmakla birlikte, bu sorunun doğrudan yansıdığı alanın eğitim kurumları olmasından dolayı başlı başına önemlidir. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının “Rakamlarla Türkiye’de Sosyal Yardım” verilerine göre, aşırı yoksul hane sayısı 2024 yılında 3,6 milyondur. Bu hanelerde gıda yardımından faydalanan insanların sayısı ise yine aynı rapora göre 4 milyon 262 bin 105 kişidir. Bakanlığın verilerinde çocukların durumu da sorunun bir başka boyutunu ortaya koymaktadır. 2024 yılında, ailesi yanında temel ihtiyaçları karşılanamayan ve ailesinden alınma riski bulunan toplam 272 bin 348 çocuğa ulaşıldığı belirtilmiştir. Ayrıca geçici yardımlar ile ailesinin yanında desteklenen çocuk sayısı 252 bin 348’dir.

TÜİK tarafından açıklanan “Yoksulluk ve Yaşam Koşulları İstatistikleri, 2024” raporu da benzer sorunu ortaya koymaktadır. Rapora göre, ülkemizde “fertilin %29,3’ü yoksulluk veya sosyal dışlanma riski” altındadır. Bu risk; 0-17 yaş grubunda en yüksek seviye ile %38,9’dur.

Çocuk yoksulluğu, onların zihinsel, fiziksel ve duygusal gelişimlerini doğrudan etkileyen ve onlarda kalıcı etkiler bırakan bir olgudur. Ayrıca sadece bu nedenle okulu terk edebilir, devamsızlık yapabilir, kayıt dışı işlerde çalışabilir, küçük yaşta evlenebilirler. Çünkü çocuk yoksulluğu, aynı zamanda çocukların korunup korunmadığı sorunudur.

Türkiye’de merkezi yönetim bütçesinde sosyal koruma harcamalarının payı %4,25’dir. AB ülkelerinde ise bu oran %39’lar düzeyindedir. Doğrudan yoksullukla mücadeleye yönelik bütçe kaynaklarının payının ise %2,6’larda, çocukların korunmasına yönelik bütçe kaynağının ise ortalamada %0,25’lerde (sosyal koruma bütçesinin ise yaklaşık %6’sı) kalması, sorunun yapısal bir nitelik kazandığını göstermektedir¹⁶.

Mevcut ekonomik yapının devam edecek olması her yıl yoksul çocuk sayısının artacağı anlamına gelmektedir. O nedenle okul beslenmesi aynı zamanda yoksulluğun gelecek nesilleri olumsuz etkilemesine karşı açılmış bir savaş olacaktır.

6) Okulların İhtiyaç Duyduğu Kadrolu Güvenlik, Temizlik ve Eğitim Destek Personel İhtiyacı Karşılanmadı

Eğitim-öğretim okullarda eğitim-öğretime uygun ortam ister. Bir okulda öğretimi gerçekleştirecek öğretmen, bina içi temizliği gerçekleştirecek temizlik görevlisi, okula yönelik okul dışı müdahaleleri engelleyecek güvenlik personeli yoksa eğitim-öğretime yapılan diğer yatırımların hiçbir anlamı yoktur. 650 binden fazla derslik yaptık diyen iktidarın, bu derslikleri her sabah eğitim öğretime hazırlaması gerekir.

Temizlik Görevlileri

Okullarda eğitim-öğretimin sağlıklı ve uygun koşullarda yürütülebilmesi; temizlik ve güvenlik gibi hizmetlerin yeterli sayıda olması, iş güvencesine sahip, okul ortamında çalışmaya uygun personelin varlığıyla sağlanabilir. Ne var ki uzun yıllardır bu ihtiyaç ısrarlı biçimde Bakanlık tarafından karşılanmamaktadır. Bulunan çözüm, İŞKUR üzerinden Toplum Yararına Program (TYP) kapsamında 80 bin kadar geçici personel istihdamı olmuştur. Bu program kapsamında çalışan kişiler haftanın beş günü değil ancak üç günü okulda istihdam edilmekteydiler. Aldıkları ücretlerin yetersizliği nedeniyle büyük çoğunluğu okullarda istenen hizmeti vermemiştir. Bakanlık tarafından 2024-2025 eğitim öğretim dönemi için benzer biçimde 120 bin personel istihdam edileceği belirtilmiştir. Ancak okullar açıldığında gerçek durum ortaya çıkmıştır. Bakanlığın çözüm olarak sunduğu ucuz ve güvencesiz çalıştırma, okulların sorunlarını çözmemiştir. Bu durum Bakan Yusuf Tekin tarafından 21 Eylül'de bir televizyon programında ikrar edilmiştir. Bakan Tekin'in konuyla ilgili açıklaması şu şekildedir: **“Okulların açıldığı hafta itibarıyla bu süreç başladı fakat iş gücü uyum programı bu projeye başvuru çok sınırlı kaldı. Bu yüzden okullarımızda birkaç hafta içinde bu sorunu çözemedik. 120 bin istihdam alanı oluşturulmasına rağmen başvuru sayısı çok az oldu. Yüzde 25'i ancak doldurulabildi. Bazı illerde tamamı, bazı illerde çok azı ama toplamda yüzde 25 oldu. Bu talep eksikliğinden dolayı başlayıp devam etmeyenlerden çıkan eksikliklerden dolayı okullarımızda böyle bir sıkıntı ortaya çıktı. Saha ziyaretlerimizde okullarda sistemin aksadığını görünce Bakanımızla tekrar konuştuk. En son dün de Cumhurbaşkanı Yardımcımız Cevdet Yılmaz ve Bakanımızla birlikte tekrar değerlendirdik. Pazartesi itibarıyla Çalışma Bakanlığı tam zamanlı 30 bin ilave personel istihdam hakkı sunacak. İş gücü ürün programına başvuru ve işlevselliğini test ettik, aksaklıkları hissettik, kendileri de bu konuda bize yardımcı oldular. Pazartesi itibarıyla süreci başlatacağız.”**¹⁷

61 bin 111 resmi okulun tamamında temizlikten sorumlu kadrolu yardımcı personel görevlendirilmesinin yapılması gerekiyor. Bakan Yusuf Tekin **“yaklaşık 45 bine yakın okulumuzda kadrolu temizlik görevlisi var”** demesine karşın gerçekler bu verileri doğrulamamaktadır.

05.01.2023 tarihli açıklamada MEBBİS kayıtlarına göre Bakanlığa bağlı resmi eğitim kurumlarında (il/ilçe millî eğitim müdürlükleri vb. hariç) Yardımcı hizmetler sınıfında bulunan personel sayısı 18.827 idi. Bakanlık kendisine sorulmasına rağmen verdiği cevapta bu personelin illere ve okullara dağılımına ilişkin bilgiyi paylaşmamıştır. Bakanlığın merkez ve taşra teşkilatlarında ise 41.983 işçi personel bulunduğu ve bunların onarım ve temizlikten sorumlu olduğu belirtilen gerçekle ilgisi olmayan veriler paylaşılmıştır¹⁸. Çünkü sorun Bakanlığın merkez ve taşra teşkilatlarında çalışan yardımcı personel ya da işçi değildir, sorun doğrudan örgün eğitim yapan okul öncesi ve zorunlu eğitim yapan kurumlar olarak okullardaki personel sayısıdır. Kısacası 2023-2024 Eğitim Öğretim Yılında okullarımızda 18.827 yardımcı personel çalışmıştır. 2024-2025 eğitim öğretim yılında yeni personel alımı yoluna gidilmediğini bilmekteyiz. Buna rağmen Bakanlık okullarımızda kadrolu temizlik görevi yapan kişi sayısını 14.11.2024 tarihinde 49.578 kişi olarak açıklamıştır. Konuyla ilgili olarak aynı tarihte, 120 bini İşgücü Uyum Projesi, 30 bini ise Toplum Yararına Projesi kapsamında 150 bin kişinin görevlendirildiğini belirtmiştir¹⁹. 09.05. 2025 tarihli açıklamasında ise 49.578 kadrolu, 97.157 İşgücü Uyum Projesi, 27.060 da Toplum Yararına Projesi kapsamında okullarda temizlikle ilgili görevli kimseler bulunduğunu belirtmiştir²⁰. Bakanlık, doğal olarak da okullarımızda temizlikle ilgili bir sorun yaşanmadığını belirtmektedir.

Oysa rakamlarda yer alan görevli sayıları il ve ilçelerde okul okul gösterilse gerçek durum anlaşılacaktır. Ayrıca “İşgücü Uyum ve Toplum Yararına Projeleri” kapsamında okullarda görevlendirilenlerin haftanın üç günü okul temizliği yaptığı, bunların da çoğu zaman okula gelmedikleri, sayılarının zamanla azaldığı gerçeği de görülmek istenmemektedir.

Yine İşgücü Uyum ve Toplum Yararına Projesi kapsamında okullarda çalıştırılan kişilere günlük 566 lira verilmekte ve bu ücretle haftanın üç günü çalışabilmekteler. Bu kişiler Genel Sağlık Sigortası kapsamına alınmış dahi olsalar, bu sigorta onların emekliliğine sayılan bir sigorta değildir. Devletin güvencesiz personel çalıştırması Anayasanın belirttiği çalışma hakkının dışına çıkılmasıdır. Bunun adı istihdam değil, aç karın doyurmaktır. Devlet vatandaşlarına çalışma güvencesi verir ve bunu gözetir. Bu güvencenin içinde çalışanın emekliliği için sigorta primlerinin yatırılması en önemli konulardan biridir. Oysa izlenen politika ekonominin daralmasından dolayı işsiz kalanların devlet eliyle sömürülmesidir. Bunun geleceğin toplumunu hazırlayan Milli Eğitim Bakanlığında gerçekleşmesi ise başlı başına önemlidir.

Güvenlik Görevlileri

Benzer durum güvenlik görevlileri arasında çok daha fazla yaşanmaktadır. Çünkü Bakanlığın okullarda güvenlik görevlisi istihdam etmek gibi bir politikası bulunmamaktadır. Bakan Yusuf Tekin 21 Eylül 2024 tarihli konuşmasında bunu da ikrar etmiştir. Bakan Tekin’e göre okullarımızın önünde polis yeterli güvenlik önlemini almaktadır. Ayrıca her okulumuzda güvenlik kamerası bulunmuş olmasının yeterli olduğunu belirtmektedir.

Özellikle şehir merkezlerindeki okullarımızda gözlenen okul basma, öğrencilere uyuşturucu satma haberlerine bu öğretim yılında da tanık olmaya devam ettik.

Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında İhtiyaç Duyulan Destek Eğitim Personeli İhtiyacı Karşılanmadı

Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında sadece Okul Öncesi Gelişim Öğretmenlerinin bulunması yeterli değildir. Özel bakım ihtiyacı olan çocukların bakımından sorumlu eğitim destek personelinin bulunması gerekir. Aynı şekilde Okul Öncesi Gelişim öğretmenin yanında ikinci öğretmenlerin de kadrolu biçimde çalıştırılması gerekir.

2024-2025 Eğitim Öğretim Yılına başlanırken bu sorun çözülmezken, yıl içinde de çözülmedi. Bu nedenle 2025-2024 Eğitim Öğretim Yılına Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında personel yetersizliği ile başlayacağız.

7) 1999 Depreminden Bugüne Okulların Güçlendirilmesi ve Bazılarının Yıkılıp Yeniden Yapılması Sorunu Çözülemedi

1999 Yalova Depreminden bugüne okullarımızın depreme karşı güvenilir hale getirilme sorunu bir türlü çözülemedi. Bu konuda kamuoyuyla paylaşılan veriler güven oluşturunca olmaktan çok uzaktır. Her konuda olduğu gibi bu konuda da AKP iktidarı gerçeği değil propaganda yolunu seçmektedir. Kamusal sorunları kamu kaynaklarıyla çözmeyi propaganda konusu yapmak, iktidarın ahlaki açıdan hangi noktada durduğunu göstermektedir.

Okulların güçlendirilmesi ile ilgili iktidar yetkililerinin, hazırlanan raporların sunduğu veriler ile gelinen noktada bu sorunun çoktan çözülmüş olması gerekirdi. 6 Şubat Kahramanmaraş Depremi de gösterdi ki sorun olduğu yerde kalmıştır.

2010 TBMM Araştırma Raporunda “Yapılan bu çalışmalar sonucunda kamu binalarının okul, hastane ve sağlık yapıları ile diğer kamu binaları olmak üzere incelenen, güçlendirme projeleri hazırlanan ve güçlendirilen binaların ayrı ayrı her il bazında, deprem bölgeleri bazında ve ülke genelinde toplam olarak envanter çalışması tamamlanmıştır” (s.63) bilgisine yer verilmiştir. Deprem riskine karşı envanter çalışmalarının tamamlanmış olması nelerin, nasıl yapılacağına da bilindiği anlamına gelir. Okul binalarının yeniden yapılması, güçlendirilmesi noktasında ise bütün işlerin yapılmış olması gerekirdi.

2021 yılında tekrar kurulan TBMM Komisyon Raporunda Türkiye genelinde 2004-2020 yılları arasında toplam güçlendirilen okul binası sayısı 2786 olarak verilmiştir (s. 174) Devamında ise şunlar belirtilmiştir:

“2020 yılında 659 okulun güçlendirme yapım işine (1.025.000.000 TL) başlanarak 278’inin güçlendirmesi tamamlanmış olup, 381 okulun ise güçlendirme çalışmaları devam etmektedir. 2020 Yılı Yatırım Programında yer alan projelerden 699’u (6,3 milyar TL) yıkım kararı alınan okullar için programa alınmış projelerdir. 2018-2019 döneminde yıkım kararı alınarak yeniden yapımına başlanılan okullar için 124 proje (800 milyon TL) bulunmaktadır. 2020 yılı içinde yıkım kararı alınan 575 okul için (5,5 milyar TL maliyet ile) Kamu Yatırım Programına proje eklenmiş olup, yeniden yapım çalışmaları sürmektedir. Yıkılıp yeniden yapılması kararı alınan 70 okulun projesi (700 milyon TL maliyet ile) 2021 yılı Kamu Yatırım Programına alınmıştır²¹.”

Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde eğitim kurumu sayısı okul öncesi+ilkokul+ ortaokul + lise + yaygın eğitim kurumlarıyla birlikte 94.068’dir²².

Güçlendirme çalışmalarının nasıl ilerlediğini anlamak açısından 2006 yılında dönemin Bakanı Hüseyin Çelik’in bir soru önergesine verdiği cevabı hatırlamak gerekir. “12 ilimizde (bu iller 1999 Depreminden etkilenen illerdir) 1780 okulda hasar tespit edilmiş, 1368’inde güçlendirme ve onarım çalışması yapılmış, 96 okul binası yıkılmış, 42 okul binasında ise eğitim öğretim yapılmamaktadır denilmektedir²³.”

Soru önergesinin cevaplandığı 14.02.2006 tarihinde sadece Yalova Depreminin etkilediği illerde 1368 güçlendirme yapılmış iken 14 yılda her yıl ancak 100 kadar eğitim kurumu güçlendirilebilmiştir.

AFAD Başkanı Ali Hamza Pehlivan “Güvenli Okul” konulu İsviçre’de katıldığı bir toplantıda 6 Şubat Kahramanmaraş Depreminde **“sadece 60 okulun hasar aldığını”** söylemiştir²⁴. Oysa tümüyle yıkılan ve içine girilemeyecek derecede dolayısıyla yıkılıp yeniden yapılması gereken okul sayısı Milli Eğitim Bakanlığı’nın TBMM Kahramanmaraş Depremi Araştırma komisyonuna verdiği bilgiye göre 1343’tür. Orta hasarlı olup güçlendirilmesi gereken bina sayısı 1008 olarak açıklanmıştır. Depreme hazırlıksızlığı ve deprem anındaki müdahaledeki yetersizliği aklamak, “asrın felaketi” sloganını kullanıp gerçekleri saklamak depreme karşı okul güvenliğinin nasıl ele alındığını gösteren bir başka kanıttır.

Bu bilginin yanlışlığını ortaya koyan bir başka kaynak ise Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının raporudur. Mart 2023'te yayımlanan rapora göre 11 ilde bulunan eğitim kurumlarına ait 20.340 bağımsız binanın ancak 8.162'si incelenmişken, 428 dersliğe sahip 72 binanın tümüyle yıkıldığı belirtilmiştir. Raporda ayrıca "504'ü (3.739 derslik) ağır hasarlı ve acil yıktırılması gereken, 331'i (3.693 derslik) orta hasarlı, 2.533'ü (30.961 derslik) az hasarlıdır" (s.43) bilgisine yer verilmiştir²⁵.

2024-2025 Eğitim öğretim yılında tüm eğitim kurumu binalarından yıkılmasına karar verilenlerin ne yıkılıp yenisinin yapılması tamamlandı, ne de hasarlı olup ve güçlendirilmesine karar verilen binaların güçlendirilmesi bitirilebildi. Oysa 6 Şubat Kahramanmaraş Depremi sürecinde bütün bunların bir yıl içinde tamamlanıp bitirileceği söylenmiştir.

Elbette konu sadece 6 Şubat Depremiyle sınırlı değildir. 2024-2025 Eğitim Öğretim Yılı başladığında 2020'de İzmir Depreminde yıkılan bazı okullar hala yapılamamıştı. 15'i Konak, 11'i Karabağlar, 10'u Buca, 10'u Bornova'da bulunan okul binalarının bazılarının inşaatı devam ederken bazılarının inşaatına dahi başlanmamıştı. Bakanlığın 2024 yılı için 9 Anadolu Lisesi, 5 Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinin yapımını tamamladığını duyurmuştur. Buna karşılık 5 Anadolu Lisesinin, 1 Fen Lisesinin, 1 atölye ve 3 İHL'nin, 1 Özel Eğitim Okulunun ve pansiyonun yapımının devam ettiğini açıklamıştır²⁶.

İzmir'de görülen durum benzer biçimde Balıkesir ilimizde de yaşanmıştır. 2020 yılında yaşanan deprem sonrasında 51 binanın yıkılmasına karar verilmişken, 30.01.2025 tarihine kadar yıkılan binaların ancak 30'u yeniden yapılmışken, 10 binanın inşaatı devam etmekte olduğu belirtilmiştir. Diğer binaların ne olacağına dair bir bilgi verilmemiştir.

Güçlendirilen Okulların Güçlendirilmediği Ortaya Çıktı

2024-2025 Eğitim-Öğretim Yılında Milli Eğitim Bakanlığının, okulları depreme karşı dayanıklı kılmak görevinin bazı illerde ihmal ettiği görülmüştür. Örneğin, Isparta ilinde 2023 yılında Zehra Ulusoy ve Yedişehitler İlkokulu binaları depreme dayanıksız diyerek boşaltılmış, güçlendirme çalışması yapılmış, ardından güçlendirmenin istenilen biçimde yapılmadığı ortaya çıkmıştır. Konuyla ilgili olarak Isparta Eğitim İş Şubesi olarak savcılığa suç duyurusunda bulunduk. Valilik tarafından başlatılan soruşturmada 6 kişi hakkında yargılama kararı çıkmış olmasına karşın bu konunun üzerine Milli Eğitim Bakanlığı tarafından istenilen biçimde gidilmemiştir.

Okulların depreme karşı dayanıklı hale getirilmesi yandaşa para aktarma projesine çevrilmek istenmektedir.

Isparta'da yaşanan bu sorun 26 Eylül 2019 yılında depremde yıkılan bazı okulların bu iktidar döneminde yeniden yapılmış okullar olduğunu ortaya çıkarmıştı.

Ayrıca ısrarlı biçimde Bakanlık deprem bölgesiyle ilgili okul ve bina kavramları yerine propagandanın bir gereği olarak derslik sayısını kullanmakta. Rakamlar büyüyünce sorun çözülmüş olarak görülüyor. Oysa insanlar okul binalarını görür, içerideki derslikleri değil. Gerçek görüldür, yaşanandır. Okul ve bina yerine derslik verilerinin seçilmesinin çok sayıda örneği bulunmakla birlikte (özellikle Bakanın kişisel açıklamalarında ve TBMM'de milletvekillerinin yazılı soru önergelerine verilen cevaplarda) aşağıdaki cümle 12.02. 2024 tarihli Deprem Bölgesi İlleri Raporu'nda yer almaktadır.

"Deprem bölgesinde bulunan 11 ilde, yaklaşık proje bedeli 62,6 milyar TL olan toplam 22.039 derslik inşası planlanmıştır. Bu derslikler içerisindeki yaklaşık 5,5 milyar TL proje bedeline sahip toplam 2.571 derslik tamamlanarak yeni eğitim-öğretim döneminde hizmete açılmıştır. Kalan dersliklerin durumlarına göre yapımlarına ve ihale öncesi çalışmalarına devam edilmektedir."²⁷

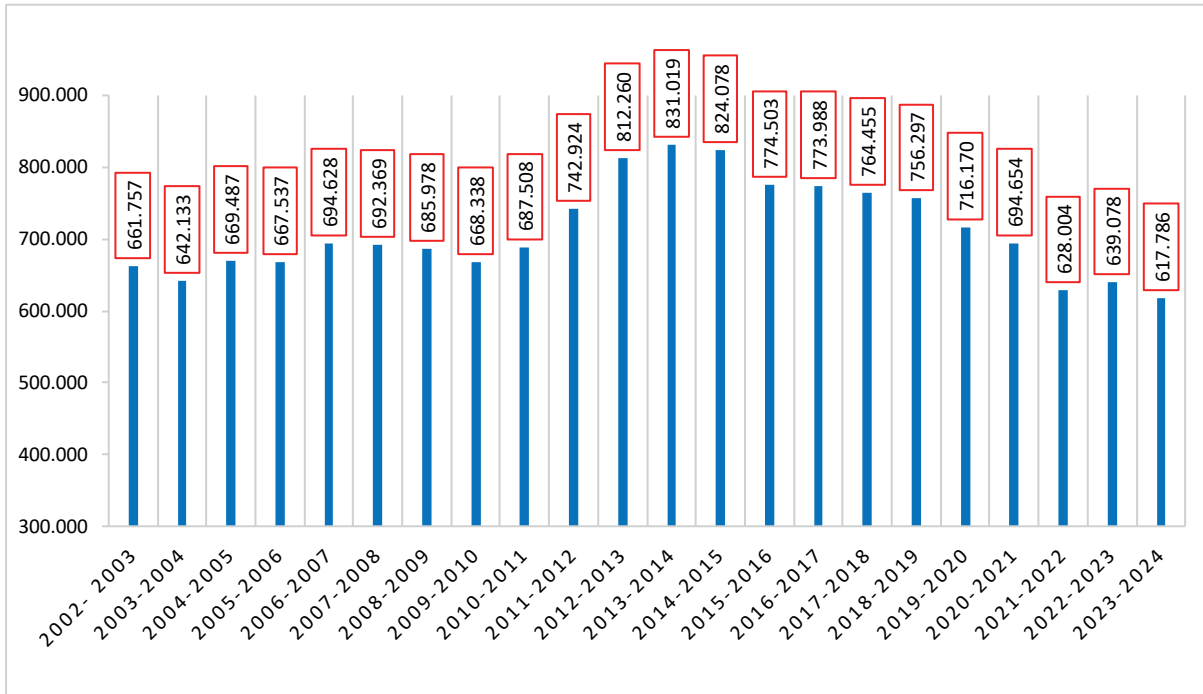
8) Taşımali Eğitim Mağduriyetler Yaratmaya Devam Etmiştir

Taşımali eğitim, eğitim tarihimizde okula erişim sorunu bulunan yerleşim yerleriyle ilgili eski bir uygulama olmasına rağmen, AKP iktidarıyla birlikte bu uygulama okul yatırımlarındaki eksikliğin ve kent planlamasındaki çarpıklığın sonuçlarının giderilmesi amacıyla kullanılan bir yöntem dönüşmüştür. Ayrıca taşımali eğitim Cumhuriyetle birlikte eğitime erişim hakkının kullanılmasında gözetilen “öğrenci ve veli için en iyi okul eve en yakın okul” ilkesinin tümüyle terk edilmesinin kanıtlarından biridir.

2023-2024 Eğitim Öğretim Yılında toplam 1.146.213 öğrenci taşıma yoluyla eğitime hakkını kullanabildi. Bakanlık 2024-2025 Eğitim-Öğretim Yılında bu sayıyı azaltmak için taşınan yerleşim yerlerine okul yapmak yerine, geçmişte yoksulluk nedeniyle başvuru pansiyonlu yatılı okul modeline dönmüştür. Eğitime en çok bütçe ayırmakla, ekonomideki büyümeyle öğünen iktidarın, yoksulluğun zorunlu kıldığı pansiyonlu yatılı okul modelini taşımali eğitimi azaltmak için çözüm olarak görmesi eğitimin nasıl yönetildiğinin bir başka göstergesidir.

01.08.2024-tarihinde Millî Eğitim Bakanlığı Taşıma Yoluyla Eğitime Erişim Yönetmeliği’nde yapılan değişiklik ile öğrenci taşıma mesafesi 2-30 km ile sınırlandırılmıştır. Taşınacak okul merkezine 30 km uzak öğrencilerin ise zorunlu olarak pansiyona yerleştirilmesi norm haline getirilmiştir. Taşımali eğitimde öğrenci sayısının artması, tamamen mevcut iktidarın tercihlerinin sonucudur. Bu durumu en iyi, taşınacak öğrenciler için belirlenen mesafede yapılan değişikliklerden anlamak mümkündür. 15 Nisan 2000 tarihli yönetmelikte taşınacak öğrenciler için belirlenen mesafe en az 2,5, en fazla 30 km olarak belirlenmişti. 2002 Kasımında iktidara gelen AKP 27 Şubat 2004 tarihinde bu mesafenin alt sınırını 1,5 km’ye indirdi. 25 Nisan 2025 tarihinde tekrar eski mesafeye döndü. Ancak en kısa mesafenin 1,5 km’ye indirilmesinde Planlama Komisyonuna yetki verildi. Asıl değişiklik ise (bu sorunu daha görünür hale getiren değişiklik) 11 Eylül 2014 tarihinde yönetmelikte yapılan topyekün değişiklikle sağlandı. En yakın ve en uzak mesafe 2 ile 50 km olarak belirlendi. Arttırma ve azaltma ismi yine planlama komisyonunun yetkisinde kalmıştır.

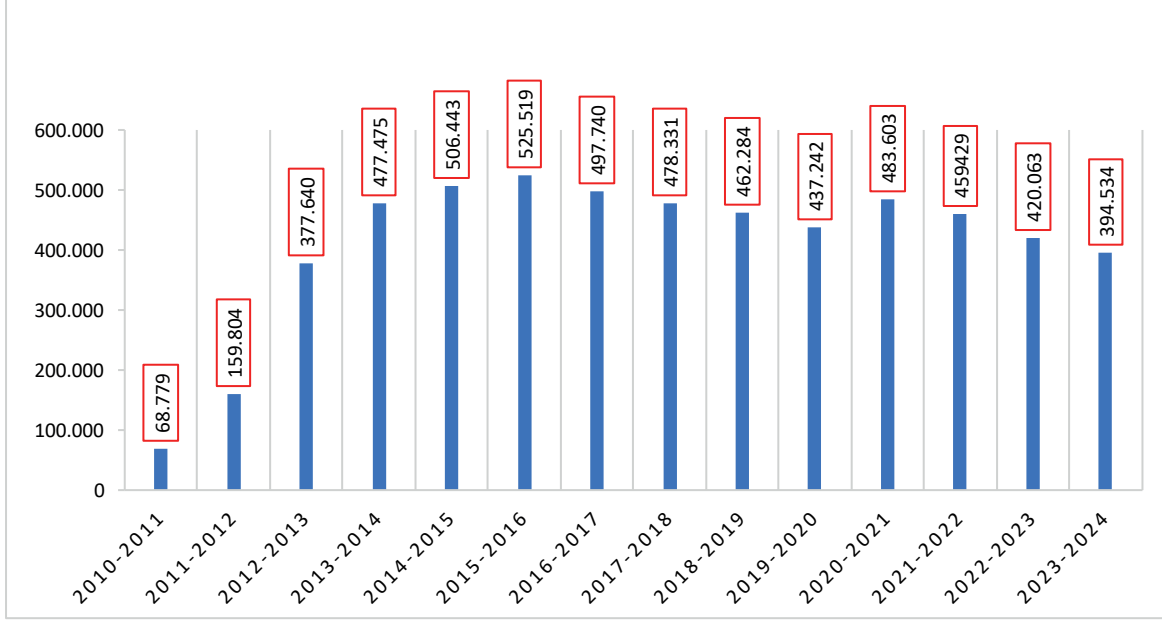
Taşınan öğrenci sayıları (ilköğretim) (2002-2003/2023-2024)

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı resmi web sitesinde yayımlanan veriler ile oluşturulmuştur.

2014 yılından itibaren eğitim kademelerine göre taşınan öğrencide ortaöğretim sayısının artmasıdır. Kuşkusuz bunda 2011 yılında ortaöğretim de zorunlu eğitim kapsamına alınmasının payı büyük olmuştur. Bunun temel nedeni ise ortaöğretim zorunlu eğitim kapsamına alınmasının öncesinde bu değişiklik için bir hazırlık yapılmamış olmasıdır.

Taşınan öğrenci sayıları (ortaöğretim) (2010-2011/2023-2024)

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı resmi web sitesinde yayımlanan veriler ile oluşturulmuştur.

Taşınalı eğitim, doğrudan kamu tercihi sonucunda gerçekleşen bir uygulama olduğundan bu uygulamanın ortaya çıkardığı sorunlardan doğrudan Milli Eğitim Bakanlığı sorumludur. Bu sorunları şu şekilde belirtebiliriz:

- a)Taşınalı eğitim servis araçlarının karıştığı trafik kazaları,
- b)Taşımanın yapıldığı merkezi okulda taşınan öğrencilere verilen yemekler,
- c)Taşıma için belirlenen alt ve üst mesafe dışında kalan çocukların yaşadıkları sorunlar,
- d)Taşınalı eğitimde görev alan personelin taşınan öğrencilere karşı işlediği suçlar,
- e)Taşınalı eğitimde kullanılan araçların standartlarının eksiksiz denetiminin yapılmaması,
- e)Taşınalı eğitim ihalelerinde yaşanan usulsüzlükler.

Taşınalı eğitim uygulaması 2025-2026 Eğitim Öğretim Yılında da süreceğinden bu sorunlar olduğu gibi devam edecek. Biz taşınalı eğitim araçlarının karıştığı trafik kazalarından öğrencilerimizin ölüm ve yaralanma haberlerini maalesef duyacağız. Pedagojik açıdan hiçbir eğitimi bulunmayan şoför ve rehberlere öğrencilerimizi teslim edeceğiz. Üzülerek söylemek gerekirse, şoför tarafından dövülen, cinsel tacize uğrayan öğrenci haberlerini okuyacağız.

9) Okula Ulaşmak Hem Pahalı Hem Riskli

AKP iktidarıyla birlikte kent merkezlerinde okula erişim, karşımıza ulaşım, güvenlik, okul servis pazarı sorunu olarak çıkmıştır. Taşımalı eğitim nasıl okul yatırımlarının yapılmaması ve plansızlığın ürünü ise şehirlerde ve büyük ilçelerde yaşanan okula ulaşım sorununun altında da çarpık kentleşme ve okullar arasındaki nitelik farkının Bakanlık eliyle güçlendirilmesi bulunmaktadır. İkamet edilen yerdeki okulun zil sesini duyabildiği halde, okulun niteliksiz okula çevrilmiş olmasından dolayı çocuklarımız sabahın karanlığında onlarca kilometre uzaklıktaki merkezi sınavla öğrenci alan okula ulaşmak için yolculuk yapmaktadır.

Yaratılan bu sorun hem özel okullar hem de devlet okulları tarafından karlı bir alana dönüştürülmektedir. Okulların yaptığı servis ihalelerini kazanan şirketler okullara bağış yapmak durumundadır. Onların yaptığı bağış ise velilere ücret artışı olarak geri dönmektedir.

Okul servis ücretleri ise ilden ile değişmekte. O nedenle 2024-2025 Eğitim Öğretim Yılına başlarken Adana'da servis ücretleri %73 zam yapıldı. Adana'da servislere %73 zam Adana Büyükşehir Belediyesine bağlı Ulaşım Koordinasyon Merkezi (UKOME) tarafından alınan kararla, en düşük servis ücreti 1950 TL, 6-10 kilometre arası yıllık 18 bin 450 TL oldu. Antalya'da yapılan zam %30'un üzerinde oldu. 3 kilometrelik mesafe, resmi okullarda 1740 TL, özel okullarda 2 bin 490 TL olarak belirlendi. İstanbul'da ise 0-1 kilometre arası mesafe yüzde 16 zamlı aylık 1665 liradan 1931,40 liraya, 1-3 km 2 bin 68 TL, 3-5 km 2 bin 234 TL, 15-17 km 3 bin 712 TL, 2325 km 4 bin 519 TL'ye yükseldi.

Okul Servislerinin Karıştığı Kazalar Çocuklarımızın Canını Almaya Devam Etmiştir

Zorunlu eğitim uygulayan bir ülkede eğitime erişimin tümüyle ücretsiz gerçekleştirilmesi gerekir. Çünkü yurttaşların eğitim hakkını kullanabilmesi için önce okula ulaşması gerekir. Kamu hizmeti olarak eğitim hizmetleri öncelikle öğrenciler düşünülerek tasarlanır. Eğitime erişimi kırsal alanda taşımalı eğitim yoluyla, kentlerde ise servislerle sağlanan bir kamu eğitim hizmeti yaratıldı. Eğitime erişimin motorlu araçlarla gerçekleştiği bir ülkede zaten sayıca azaltılamayan trafik kazalarının kurbanları ne yazık ki öğrencilerimiz olmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı ısrarla taşımalı eğitimde karşılaşılan trafik kazalarının sayısını, yaralanan ve yaşamını kaybeden öğrenci sayılarını açıklamadığı gibi, kendi sorumluluk alanının dışında gördüğü okul servislerinin kazalarına karşı kayıtsız kalmaya devam etmektedir.

Ülke genelinde okul servislerinin karıştığı kaza sayısını kamuoyu İçişleri Bakanından öğrenmek durumunda kalmaktadır. 9 Şubat'ta İçişleri Bakanının yaptığı açıklamaya göre 2024 yılında okul servis araçları toplam 1.674 ölümlü ve yaralanmalı kazaya karışmıştır²⁸.

10) Öğretmenlerin Alım Gücü Enflasyona Yenik Düştü

Enflasyon ve fiyat artışlarının sürekli hale geldiği bir ekonomide toplumun tüm kesimleri sorunlar yaşarken öğretmenler bu sorunu çok daha fazla yaşamaktadır. Çünkü her mesleğin saygınlığı sağladığı gelirle yakından ilgilidir. Öğretmenlere, öğrenim çağındaki gelecek nesilleri emanet edip onları yoksullukla boğuşur halde bırakmak kabul edilemez.

Enflasyon ve fiyat artışları öğretmenler arasındaki maaş farkları açısından önemli sorunlar yaşanmasına neden olmaktadır. Örneğin okulda derse giren her 10 öğretmenden biri ücretli öğretmendir. Ücretli öğretmenlerin eline geçen ücret çoğu yerde asgari ücreti dahi bulmamaktadır.

Öğretmenlerin Satın Alma Gücü Düştü

En düşük öğretmen maaşıyla kaç gram altın alınabilir?

10 yıl önce 2014 yılında en düşük öğretmen maaşı ile 25,57 gram altın alınabiliyorken, şu an ki maaş ile ancak 11,28 gram altın alınabiliyor. Şu anda 45.384 TL olan en düşük öğretmen maaşı 2014 yılı alım gücü dikkate alınarak hesaplanırsa en düşük öğretmen maaşı 102.919 TL olurdu.

Emekli Öğretmen Maaşıyla Kaç Gram Altın Alınabilir?²⁹

Emekli öğretmen maaşıyla 2014 yılında 19,51 gram altın alınabiliyorken, 2025 yılında bu sayı 7,31'e gerilemiştir. Buna göre şu an 29.417 TL olan emekli öğretmen maaşı, 2014 yılındaki alım gücüne göre 78.527 TL olmalıdır.

Açlık Sınırının En Düşük Öğretmen Maaşı İçindeki Oranı

En düşük öğretmen maaşı ile dört kişilik bir ailenin gıda masraflarını karşılayabilmesi için gelirinin yarısından fazlasını yani %57,68'ini kullanması gereklidir.

2025 yılı nisan ayı gıda harcama kalemlerine yapılması gereken (dört kişilik aile için) harcamanın, en düşük öğretmen maaşı içindeki oranı

Gıda harcama kalemleri	Öğretmen maaşı 2025
Et- Yumurta	17,45
Süt-Yoğurt-Peynir	11,67
Taze Meyve	5,73
Taze Sebze	8,03
Ekmek-Un-Makarna	4,79

Kaynak: Birleşik Kamu-İş verileri kullanılarak hesaplanmıştır.

2025 yılı nisan ayı açlık ve yoksulluk sınırını açıklayan Birleşik Kamu-İş verilerine göre en düşük öğretmenin maaşının %17,45'ini yani maaşının yaklaşık beşte birini ayırması gerekir.

En düşük öğretmen maaşı ile dört kişilik bir ailenin gıda, barınma ve ulaştırma harcamalarının gelir içindeki payı (%) (Birleşik Kamu-İş Nisan 2025)

En düşük öğretmen maaşından gıdaya ayrılan pay maaşın yarısından fazlası olurken, barınma ve ulaşım için ayrılan pay maaşın üçte biri kadardır.

2014 yılına göre hem çalışan hem de emekli öğretmenlerin alım gücündeki düşüş öğretmenlerin emekli olduklarında da emekliliğe yansımayan ek ders ücretleri ve taban ücretler nedeniyle maaşı yarı yarıya düşmektedir. O nedenle öğretmenler esas olarak maaşlarının yükseltilmesi gereklidir. Yan ödemelerin miktarı, çeşidi arttırılarak öğretmelerin gelir düzeyini yükseltmek uzun vadede öğretmenlerin çıkarına bir uygulama olmamaktadır. Ayrıca ek ders, uzman ve başöğretmenlik gelirlerinden tüm öğretmenler yararlanmamaktadır. Bu ödeneklerin tüm öğretmenler tarafından alındığından hareketle öğretmenlerin maaşlarına bu ücretlerin eklenerek³⁰, öğretmenlerin ekonomik gelirlerinin Avrupa ve başka ülkelerle karşılaştırılması sadece durumu bilmeyenleri ikna edebilir.

Milli Eğitim Bakanlığının Yatırım Harcamalarındaki Azalma Devam Etmiştir

Planlamadan yoksun olan MEB yatırımlarının sonucu bazı illerde sınıf mevcutları 50-60 kişiye kadar çıkabilmektedir. İstanbul gibi büyük illerimizde iki eğitim yapan okulların azalması yerine artıyor olması okul yatırımlarının söylendiği gibi artmadığının kanıtıdır. Milli Eğitim Bakanlığı uzun zamandır bu durumun görünür ve herkesçe algılanabilir olmasını engellemek nedeniyle il il öğretim kademelerine göre ikili eğitim okul sayılarını, bu okullardaki sınıf mevcutlarını açıklamamaktadır.

Kaynak: MEB 2024 Bütçe raporundan edinilen veriler ile oluşturulmuştur.

MEB bütçesinden yatırım harcamalarına ayrılan pay 2002 yılında %17,18 iken 2024 yılında %9,73'e gerilemiştir.

Türkiye'deki Okullar İçin Verilmeyen Kaynaklar Yurt Dışındaki Maarif Vakfı Okullarına Aktarılmaktadır

MEB Bütçe Gerçekleşmeleri³¹ ve Maarif Vakfına ayrılan bölümün 2019-2023 yılları arasında artış oranı

	2019	2023	Artış oranı
Millî Eğitim Bakanlığı Bütçe Gerçekleşmeleri		584.230.762.085,96	394,40%
Maarif Vakfına ayrılan tutar	422.000.000	2.955.000.000	600,23%

MEB bütçesinden yatırımlara ayrılan pay azalırken 2019 yılından itibaren transfer kalemi altında Maarif Vakfına yapılan ödemeler ise artmıştır.

MEB bütçesindeki artış oranı ile Maarif Vakfı'na ayrılan payın artış oranını hesapladığımızda 2019 yılından 2023 yılına kadar geçen sürede bakanlığın bütçe gerçekleşmesi %394,40 iken bu bütçeden vakfa ayrılan ödeneğin artışı ise %600,23'tür. Bakanlığın bütçe gerçekleşmesindeki artış oranına göre vakfa ayrılan ödenekteki artışın daha yüksek olması, bakanlık tarafından kısılan yatırım harcamalarının bir bölümünün denetimden uzak yurt dışındaki Maarif Vakfı okullarına aktarıldığının göstergesidir.

11) Milli Eğitim Akademisiyle Devletin Değil AKP'nin Öğretmeni Yetiştirilecek

2024-2025 Eğitim Öğretim Yılında 18.10. 2024 tarihinde yürürlüğe giren 7528 sayılı “Öğretmenlik Mesleği Kanunu” ile öğretmen yetiştirme ve istihdam politikaları tümüyle değişmiştir. Kanun birçok açıdan anayasaya aykırı hükümler taşımasına rağmen yürürlüğe girmiştir.

Öğretmen Olarak Yetişmiş Olanlar Öğretmen Kabul Edilmemektedir

Bu kanun ile kurulan “Milli Eğitim Akademisi”, 23 yıllık AKP iktidarının öğretmenlik mesleğinin itibarına yönelik saldırıların en yıkıcısı olmuştur. 23 yıllık iktidarın ilk yıllarından itibaren kısmi sözleşmeli ve sözleşmeli öğretmenlik, özel okul öğretmenlerinin maaşlarının devlet okullarındaki öğretmenlerden daha az olmaması ilkesinin kaldırılması, öğretmenlerin asli görevlerinin dışında keyfi görevlendirmeler, keyfi yer değişiklikleri, CİMER aracılığıyla öğretmen şikayet hattının kurulması gibi iktidarın öğretmenlik mesleğinin itibarını hedef alan uygulamalardır. Milli Eğitim Akademisiyle öğretmenin elinden önce Anayasaya aykırı biçimde öğretmenlik unvanı alınmıştır. Ortaöğretim sonrasında öğretmen yetiştirme, yükseköğretim programını seçerek buradan öğretmen olarak mezun olmuş öğretmenleri, bu kanun Akademi yoluyla öğretmen adayı konumuna düşürmüştür.

Öğretmen Halkın/Herkesin/Devletin Öğretmeni Olmaktan Çıkarılıyor

Öğretmeni iktidarın militan öğretmeni haline getirmek çabaları 23 yıllık AKP iktidarının ilk yıllarına kadar gitmektedir. Bu çaba ilk olarak 2006 yılında başlatılan kısmi sözleşmeli öğretmenlik uygulamasıyla görünür hale getirmiştir. Haklı olarak “sözleşmeli kölelik” olarak adlandırılan sözleşmeli öğretmenlik uygulaması öğretmenleri özlük hakları açısından farklılaştıran bir uygulamaydı. Zamanla öğretmenin güvencesiz çalıştırılması AKP'nin vazgeçemediği uygulama olmuştur. Milli Eğitim Akademisi bu uygulamanın bir adım daha ötesine geçilmesidir.

Milli Eğitim Akademisi yoluyla öğretmen istihdamı öğretmenlerin, okula adım atmadan iktidar yanlısı olup olmadığının tespit edilmesi amacını taşımaktadır. Anayasanın 70. maddesi herkesin kamu hizmetlerine girmesini bir hak olarak tanımlamakta ve “**hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez**” denilmesine karşın, yükseköğretim programlarından öğretmen olarak mezun olmuş, Milli Eğitim Bakanlığı'nın “öğretmen yeterlilikleri” olarak belirttiği becerileri kazandığı yükseköğretim kurumunca belgelenmiş, öğretmenlere kamu hizmetine girmede “akademi eğitimi” adında ne *hizmet öncesi eğitim*, ne de *hizmet içinde eğitim* kapsamına girmeyen bu nedenle görevle doğrudan ilgisi de olmayan ara bir koşul konulmuştur.

Milli Eğitim Bakanlığı, istihdam eden kurum olarak, öğretmenlerin yükseköğretim programlarında istenilen biçimde yetişmediğine dair bir görüşe sahipse, bu sorunun çözümü için YÖK ile işbirliği yaparak yükseköğretim öğretmen yetiştirme programlarının MEB'in isteği doğrultusunda düzenlenmesini sağlayabilirdi. Ayrıca öğretmen yetiştirme eğitim süresinin artırılması, öğretmenlik becerileriyle ilgili yeterliliklerin daha iyi ölçülmesi ve değerlendirilmesini isteyebilirdi. Yükseköğretim programlarında öğretmenlerin yetişmesinde yıkıcı etkisi olan KPSS uygulamasına gerek kalmayan çözümler aranabilirdi. Milli Eğitim Bakanlığı bunları yapmayarak Akademi yoluyla, Anayasanın 130. maddesi gereği yükseköğretim kurumlarına verilmiş yetiştirme görevini sözde üstlenmiştir. Çünkü asıl amaç istihdam edilen personelin yetiştirilmesi değildir.

Kısacası Milli Eğitim Akademisinin, ne öğretmen yetiştirme, ne de öğretmeni geliştirme görevi vardır. Onun görevi *Atatürk ilke ve devrimlerine, Cumhuriyetin değerlerine bağlı öğretmenlerin öğretmen olmasını engellemek, tarikatlardan referanslı, iktidar güdümlü olanları ise göreve getirmektir*. Akademiye kaydı yapılanlar henüz bir kamu personeli olmadıkları halde haklarında sabıka kaydı dışında güvenlik soruşturması ve arşiv araştırılmasının yapılacak olması, Akademinin amacını ortaya koymaktadır. Hukuki dayanaklardan yoksun, keyfi değerlendirmeler içeren güvenlik ve arşiv soruşturmaları sonrasında akademi dışına çıkarılan öğretmen ancak yargı yoluyla hakkını arayabilecek. Öğretmen yargı kararıyla Akademiye tekrar dönse dahi

bir sigorta kaydı bulunmaması nedeniyle arada geçen zaman onun hayatından çalınmış bir zaman olacaktır. Çünkü bu uygulama onun bir başka arama hakkını da kullanamaz hale getirmektedir.

Öğretmenlik Meslek Kanunun 12. maddesinde “**Terör örgütlerine veya Devletin millî güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya grupların siyasi ve ideolojik görüşleri doğrultusunda propaganda yapmak, eylem düzenlemek veya düzenlenmiş eylemlere etkin biçimde katılmak, bölücü, yıkıcı, ahlak dışı veya şiddeti özendiren sesli, sözlü, yazılı veya görüntülü içerikleri oluşturmak veya bunları çoğaltmak**” ifadesi yer almaktadır. Diyelim ki güvenlik ve arşiv soruşturmaları sonucunda geçmişte PKK ile iltisaklı olduğu tespit edilen öğretmenin durumu ne olacaktır? PKK’nın kendini fes etmesi, terör örgütü liderinin iktidarla işbirliği yapan biri hale gelmesi nedeniyle böyle bir kişi iktidarla uyumlu kabul edileceğinden pekala öğretmen olarak istihdam edilebilecektir.

Açıkça iktidar Milli Akademisi uygulamasıyla benimle uyumlu olanlar, benim değerlerimi kabul edenler öğretmen olur demektedir. Yurttaş olmak, anayasaya ve yasalara sadakat içinde olmak, Milli Eğitim Temel Kanunundaki amaçları benimsemek öğretmen olmak için yeterli görülmemektir.

Akademi Aracılığıyla Öğretmenlerin Hayatı Çalınacak

Akademiye alınan öğretmenlere 22 bin lira bir ücret verilecektir. Akademide eğitime alınan öğretmenin statüsü bir çalışan olsa, bu ücret yapılan işin karşılığında veriliyor denilebilir. Akademideki öğretmen öğrenci statüsünde olsa bu ücreti burs olarak adlandırabilir, devletin öğrenciyi teşvik etmesi olarak değerlendirebiliriz. Akademide alınan öğretmen, mesleki açıdan geliştirilen ve daha sonra göreve başlatılacak biri olsa bu kişinin bir sigorta kaydının olması, yani çalışan olduğunun kabul edilmesi gerekir. Oysa Akademide alınan öğretmenin statüsü ne öğrencidir, ne de mesleğe atanmış çalışandır. Görülüyor ki burada öğretmen başarısız olursa hiçbir hak iddia etmesin diye düşünülmüştür. Bu uygulama kişinin başka bir iş arama hakkını ortadan kaldırmaktadır. Akademide alınan öğretmeni çalışan olarak kabul etmeyen MEB, aynı yasada burada geçen süreyi “uzman öğretmenlik” başvurusu için kabul edebilmektedir. Akademideki öğretmen, fiilen çalışan öğretmen değilse nasıl oluyor da uzman öğretmenlik çalışan öğretmen gibi kabul ediliyor?

Diğer taraftan akademiler her ilde açılmayacak olması nedeniyle öğretmen adayları belli merkezlerde toplanacak. Diyelim ki Kars’taki bir öğretmen adayı Erzurum’da açılan Akademide geldi. Bu öğretmen ev tutacak, bir yerde kalacak, 22 bin lira ile ne yapabilir? Akademi uygulamasıyla öğretmen adayına büyük ekonomik yük getirilmektedir. Öğretmen bu harcamayı yılın sonunda uyduruk bir gerekçeyle siz öğretmen olamazsınız denildiğinde boşuna yapmış olacak.

Üniversitenin Başaramadığını Akademi Başaramaz

Akademi öğretmen yetiştirme üzerine uzmanlaşmış kurumlar olarak Eğitim Fakültelerinin iyi öğretmen yetiştirmediği gerekçesine dayanmaktadır. Bunun nasıl tespit edildiğine dair ortada somut bir raporun olmaması, öne sürülen gerekçenin Akademi uygulamasının bilimsel değil tamamen politik bir tercih olduğunun kanıtıdır. Ayrıca Akademide görevlendirilen öğretim görevlilerinin yetkinliğini tarafsızca ölçen, belgeleyen bir merci yoktur. Akademide görev alacaklar yalnızca Bakan Yusuf Tekin’in takdir yetkisiyle bu göreve geleceklerdir. Üniversite bünyesinde öğretmen yetiştirmede başarısız olanlar nasıl olacak da Akademide geçtiğinde başarılı olacaklardır?

Öğretmenlik Meslek Kanunu, Akademiyle ilgili “Akademi İzleme ve Yönlendirme Kurulu” ile “Akademi Başkanlığı ve Akademik Kurul” adında iki kurul öngörmektedir. Bu kurullara seçilenlerin seçildikleri görevle ilgili hangi özellikleri taşıyacağı kanunda belirtilmemiştir. Örneğin akademi başkanında aranan koşullar kanunda yoktur. Yayınlanmış ve yürürlüğe girmiş olan “Millî Eğitim Akademisi Başkanlığı Yönetmeliği”nde de atanma koşulları yoktur. Oysa Anayasanın 128. maddesine göre kamu görevlilerinin “nitelikleri”, “atanması”, “özlük hakları” kanunla belirlenir denmektedir.

Bu uygulamada Eğitim fakültesinde hoca olup da Akademide görev alan hocalar kendilerini mesleki etik açıdan sorgulamalıdır. Çünkü bu insanlar, Eğitim Fakültelerini öğretmen yetiştiren kurum olmaktan çıkaran, öğretmenlik için geçilmesi bir ön koşul durumuna düşüren anlayışın hizmetkârı olarak kendi kurumlarına

iharet etmiş insanlar olacaktır. İktidarın öğretmen kıyımına dayanan özel icraatında görev yapmış kişiler olarak aramızda kodlanacaklardır.

Milli Eğitim Akademisinin akademi olarak kullanacağı yerlerin Eğitim Fakülteleri gibi tam bir donanıma sahip olmayacağı açıktır. Akademilerde öğretmenlerin kullanabileceği kütüphane, bilgisayar ve diğer araç gereçler istenilen biçimde olmayacaktır. Öğretmen bu ihtiyaçlarını kendisi karşılayacaktır.

Akademi Öğretmen İstihdamında Katmerli Mülakattır

İktidar yıllarca kendine uygun bulmadığı öğretmenleri mülakat yoluyla elemeyi tercih etti. Bu icraat geride bıraktığımız 2024-2025 Eğitim Öğretim Yılında “mülakat mağduru öğretmenler grubu” adında bir atanamayan öğretmen grubu ortaya çıkarmıştır. Mülakat mağdurlarının mücadelesi sonrasında mülakat uygulamasına karşı kamuoyunda oluşan tepki karşısında Bakanlık Akademi ile mülakatların kaldırılmış olduğunu söylemektedir. Gerçekte ise Akademi uygulaması mülakatın zamana yayılmış daha acımasız bir biçimdir.

2024-2025 Eğitim Öğretim Yılında gündemimizi en fazla işgal eden bu uygulama önümüzdeki eğitim öğretim yılından itibaren üzerinde en çok duracağımız konuların başında yer alacaktır.

12) Mülakat Mağduru Öğretmenlerin Sorunları Devam Etmiştir

AKP iktidarı 23 yılda sadece kamuda çalışma hakkını kullanmak isteyen her meslek mezunundan mülakat yoluyla mağdurlar üretti. Kaymakamlık, hakim ve savcılık, asistanlık gibi tüm meslek alanlarında yazılı sınavı birincilikle tamamlayan adaylar mülakat adı altında uygulanan keyfi sınavla elendiler.

Anayasanın 70. Maddesi; herkesin kamu hizmetine girme hakkı olduğunu, 128. maddesinin ikinci fıkrası; “Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir” demiştir. Anayasanın bu maddelerinin gereği ise büyük ölçüde Devlet Memurları Kanunu’nda yer almaktadır. Bu kanunun 3. maddesi temel ilkeleri belirlemektedir. Üçüncü fıkrada; “Devlet kamu hizmetleri görevlerine girmeyi, sınıflar içinde ilerleme ve yükselmeyi, görevin sona erdirilmesini liyakat sistemine dayandırmak ve bu sistemin eşit imkanlarla uygulanmasında Devlet memurlarını güvenliğe sahip kılmaktır” diyerek, kamu personelinin kamu hizmetine alımının herkesçe eşit olmasını da hükme bağlamıştır. Ayrıca Anayasa idarenin tüm işlemlerinin yargı denetimine tabi olduğunu vurgular. Nasıl ki yazılı sınavlarda sınav kağıtları üzerinden yapılan işlemler yargı denetimine taşınabilmekteyse, mülakat biçimindeki sınavlarda da tutulan tutanakların yanı sıra, en önemlisi aday ve seçici kurul arasındaki mülakat işleminin gereği gerçekleşen ses ve görüntünün de yargıya taşınabilmesi gerekir. Gerek Danıştay ve gerekse Anayasa Mahkemesinin bu konuda sayısız kararı bulunmaktadır.

Mülakat Mağduru Öğretmenler Tamamen İktidarın Uygulamalarının Bir Sonucudur

Sözlü sınav ya da mülakat mağduru öğretmenler, tümüyle 23 yıllık AKP iktidarının icraatının bir sonucudur. Eğitim sistemi içinde karşılaşılan birçok sorunun kökleri daha eskilere dayansa da mülakat mağdurları yalnızca bu iktidarın ortaya çıkardığı bir sorundur. Mülakat tıpkı yazılı sınav gibi bir sınav olsa da mülakatın ses ve görüntü kaydı olmadığında tarafsız ve gerçekten öğretmenlerin niteliklerinin ölçülmesine yönelik olup olmadığını kanıtlayabilmek mümkün olmamaktadır.

Devlet Memurları Kanununa göre kamu kurumlarına atanmada, atananlar hemen işe başlasalar da aday memur olarak atanırlar. En az bir, en fazla iki yıl süreyle aday konumunda kaldıktan sonra asaleten atanmış olurlar. Bu bir yıl veya iki yıllık süre aday memurluk eğitimine tabidir. İşte AKP iktidarı, aday memurluk eğitiminin kendi içinde taşıdığı uygulama, sözlü ve yazılı sınavları kendilerince uygun bulunmayan öğretmenlerin elenmesi için kullanmaya karar vermesiyle bu sorun ortaya çıkmaya başlamıştır. Tamamen AKP icraatı olan sözleşmeli öğretmenlik, eleme mekanizmasının çalıştırılması bakımından kadrolu öğretmenliğe geçişe monte edilerek öğretmenlik tümüyle güvencesiz hale getirilmiş ve iktidarın denetim polisi görevini üstlenen kişiler ve komisyonlarca öğretmenlerin kamuda çalışma hakkı gasp edilmiştir. Mülakat mağdurları 2015 yılından önce Milli Eğitim Bakanlığı’nın kendi içinde gerçekleştirdiği yönetici atamalarıyla daha çok gündeme gelmekteydi. Bu sorunun Türkiye’ye mal olması şu anki Bakan Yusuf Tekin’in müsteşarlığı ile başlamaktadır. 17.04.2015 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren “MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETMEN ATAMA VE YER DEĞİŞTİRME YÖNETMELİĞİ” mağduriyetlerin başlangıcı olmuştur. 15 Temmuz 2016 Darbe Girişiminden sonra mülakat mağduriyetinin yaratılmasında yalnız torpil listelerine öncelik vermek değil haklarında hiçbir yargı kararı bulunmayan, her hangi bir ihbar dahi olmayan öğretmenlerin güvenlik soruşturmalarıyla karar vermek de etkili olmaya başlamıştır.

Dönemin müsteşarı sıfatıyla Yusuf Tekin, 16.01.2017 tarihinde Sakarya Büyükşehir Belediye Başkanlığının düzenlediği “**Yeni Anayasa ve Başkanlık Sisteminden Beklentiler**” başlıklı konferansta “... mülakata gelirken her aday için 15 Temmuz yaşamış bir ülkeden bahsediyoruz, her bir aday için istediğimiz güvenlik soruşturması ile ilgili olarak ilgili kurumlardan bize olumsuz güvenlik soruşturması sonucu gönderdiği adaydır. Bunun dışında kimseyi elemedik. Bunu net olarak söyleyeyim.”³²

Benzer cümleleri dönemin Bakanı İsmet Yılmaz’da 20 Eylül 2017 tarihinde TRT Haber’de kendisiyle yapılan röportajda kullanmıştır: Bakan Yılmaz, “**Mülakat mevcut kanunumuzda da var. Yüksek puan alıp, elenenler için, istihbarat ve emniyetten gelen raporlarda, şu kimseler bizler açısından sakıncalıdır diyor. Bu**

öğretmenlere 60'ın altında verdik, geriye kalanlarda ise 80-85 civarında not verdik. Öğretmen niteliklidir, herkes bu meziyete sahip değildir, diğerlerinin bir adım öne çıkması, adalet değil midir”³³ cümlelerini kullanmıştır.

12 Şubat 2019’da dönemin Bakanı Ziya Selçuk ise kendi döneminde KPSS puanının geçerli olduğunu söylemiştir³⁴.

Bu alıntılar ve Bakan olduktan sonra Yusuf Tekin’in mülakata yönelik açıklamaları, bu mağduriyetin mimarının tümüyle kendisi olduğunu göstermektedir.

Seçim Vaadi Olarak “Kamuda Mülakat Kaldırılacak” Denilmişti

12 Mayıs 2023 tarihinde NTV’de bir programa katılan dönemin Milli Eğitim Bakanı Mahmut Özer “Kamuda mülakatların kaldırılacağı açıklandı, bundan sonra öğretmenler neye göre alınacak?” sorusu üzerine “Mülakat olmayacak artık KPSS puanına göre çok hızlı şekilde atamasını gerçekleştireceğiz. Nasıl engelli öğretmenleri 1 hafta içerisinde atadıysak, dolayısıyla 1 hafta 10 gün içerisinde öğretmen ataması gerçekleşecek. Yani tek kriter KPSS olacak”³⁵ şeklinde açıklamada bulundu. Benzer açıklamaları Cumhurbaşkanı Erdoğan katıldığı programlarda tekrar etti.

Mahmut Özer’in Milletvekili olması üzerine Milli Eğitim Bakanlığı’na atanan Yusuf Tekin bu vaadi yerine getirmeyeceklerini belirtti ve seçimden önce söz veren Cumhurbaşkanı Erdoğan’da verdiği sözü tutmayacağını söylemek yerine bu konuda yanlış anlaşıldığını söyleyerek eski çizgisine dönmeyi tercih etti.

Mülakat Sonuçları Keyfi Biçimde Değiştirilmiştir

Yusuf Tekin’in güvenlik soruşturması ve araştırmasına dayalı mülakat notu verme alışkanlığı 2024-2025 Eğitim Öğretim Yılı içinde de devam etmiştir. En son Milli Eğitim Bakanlığı, 2024 yılı için yapılacak öğretmen atamalarının mülakat sonuçlarını 20 Eylül Cuma günü, e-Devlet sistemi üzerinden açıkladı. Öğleden sonra saat 14 sularında duyurulan sonuçlar 30 dakika gibi bir süre içinde geri kaldırıldı. Tekrar açıklandığında Bakan Yusuf Tekin’e göre 1100 öğretmen bundan etkilenmişti. Oysa sınava girenlerin verdiği bilgiye göre 5000’den fazla öğretmen bu değişiklikten etkilenmiştir.

Böylece 2024-2025 Eğitim Öğretim Yılı bu büyük mağduriyetle başlamış oldu. Bütün yıl boyunca “Mülakat Mağdurları Platformu” Milli Eğitim Bakanlığına karşı mücadelesini sürdürdü.

Yargı Mülakatın Mağdur Yarattığını Karara Bağlamıştır

2023 yılında yapılan mülakatlarda düşük puan verilerek elenen öğretmenlerden bazıları yargıya başvurdu ve yargı bu öğretmenleri haklı buldu. Mahkeme kararlarına rağmen Bakanlık, sorunu köklü biçimde çözmek yerine yalnızca 14 öğretmeni yeniden görüşmeye çağırdı. Geriye kalan 1.597 aday için ise, herhangi bir işlem başlatılmadı.

13) Kadrolu Öğretmen Yerine Ücretli Öğretmen Görevlendirilmesine Devam Edildi

Önceki eğitim öğretim yıllarında olduğu gibi 2023-2024 Eğitim-Öğretim Yılında da ücretli öğretmen uygulamasına devam edildi. 2024-2025 Eğitim Öğretim Yılına başlanırken atanan ve emekliye ayrılan öğretmen sayılarının birbirine yakın olmasından dolayı öğretmen açığı bu öğretim yılında da devam etmiştir. Ücretli olarak görevlendirilen öğretmen sayısı tüm illerde 90 bini bulmaktadır. Özellikle büyük illerde ücretli öğretmen sayısında artış gözlenmektedir. Örneğin bu öğretim yılında İstanbul'da 22.638, Gaziantep'te 3 bin 714, Ankara'da 3 bin 660, İzmir'de 3 bin 275, Hatay'da 2 bin 374, Kocaeli'de 2 bin 300, Diyarbakır'da 2 bin 119, Antalya'da 1.789, Van'da 1.763, Mardin'de 1.736, Kahramanmaraş'ta 1.757 ve Ağrı'da 1.666 ücretli öğretmen görevlendirilmesi yapılmıştır. Bu güvencesiz, açlık sınırının altında çalıştırmadır. Eğitim devletin asli görevidir ve devlet memuru statüsündeki öğretmenler tarafından gerçekleştirilir. Ücretli öğretmenlerin ücretlerinin düşüklüğü, sık sık değişimleri, öğrencilerin istikrarlı biçimde ders almasına engel olduğu gibi öğretmen açığına bir çözüm değildir.

Sözleşmeli öğretmenlik gibi ücretli öğretmenlik de öğretmenin itibarına yönelik bir saldırıdır ve işsiz bırakılmış öğretmenlerin düşük ücret üzerinden kendi devleti tarafından sömürülmesidir. Çünkü ücretli öğretmenlerin yaz ve ara tatillerde, resmi ve dini bayramlarda sigortaları yatırılmamaktadır. Örneğin Nisan ayındaki son ara tatilde ücretli öğretmenlerin hesaplarına sadece 11 bin 450 lira yatırılmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı, ısrarlı biçimde ücretli öğretmenlerin sayılarını il il ve branş branş açıklamamaya devam etmektedir. Bu sayıların sorulduğu yerlerde Bakanlık sorulara mevzuatta ücretli öğretmenin hangi koşullarda görevlendirildiğini anlatmaktadır³⁶.

14) Proje Okulları Uygulaması Öğretmenleri Mağdur Etti

2024-2025 eğitim öğretim yılının müzmin sorunlarından biri de proje okulları olmuştur. Eğitim sorunlarımız arasına AKP iktidarının yerleştirdiği bu sorun, karşımıza ilköğretim sonrasında öğrencilerimizi ayrıştırma projesi olarak çıkmaktadır. Bu haliyle proje okul uygulaması Milli Eğitim Bakanlığındaki hakim zihniyeti bize göstermektedir.

Kamu hizmeti olarak eğitim hizmeti bütün öğrenciler düşünülerek tasarlanır. Onlara eşit fırsatlar sunmayı öncelik bilir. Okullar bütün çocukların başarısı için vardır. Onların eğitim başarısındaki ekonomik, sosyal ve bölgesel eşitsizlikler okullarda tümüyle etkisizleştirilir, ya da etkileri en aza indirgenmeye çalışılır. Oysa Milli Eğitim Bakanlığının uygulamaları eşitsizliği derinleştirmeye ve öğrencileri, öğretmenleri, eğitim ortamlarını ayrıştırmaya dayanmaktadır. Proje okullarını var eden zihniyet, “çalışkan, başarılı öğrenciler ayrı okumalıdır, onların öğretmenleri de başarılı öğretmenler olmalıdır, eğitim ortamları diğer okullardan daha iyi olmalıdır” düşüncesinden hareket etmektedir. Bu zihniyete göre seçkinlik başarı getirir, kaynaklar en iyi olanlara aktarılmalıdır, seçkin öğrenciler seçkin öğretmenlerden eğitim almalıdır ve bu öğretmenlerin rotasyonu onların verimliliklerini artırır.

Proje okul uygulaması okullarımız arasında devlet eliyle nitelikli, niteliksiz okul ayrımı yapılmasından başka bir şey değildir. Ve bu uygulamanın arkasındaki kişi de doğrudan Bakan Yusuf Tekin'dir. Bu uygulama 2014 yılında yürürlüğe giren 6528 Millî Eğitim Temel Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile başlamıştır. Başlangıçtaki amaç uluslararası proje uygulayan bazı okulların yönetici ve öğretmenlerini bu projelere göre atamaktır. Liselere sınav geçiş projesi adı altında TEOG uygulamasına geçilince sadece bu okullara TEOG sonucuyla öğrenci alınacağı duyuruldu. Önce bu okulların sayısı 200'ün üzerine çıkarıldı. Kendine özgü gelenek oluşturmuş başarılı liselerimiz bu kapsama alındı. Şu anda 2.153 proje okulu bulunuyor. Bu okullarda 79 bin 286 öğretmen ve 5.318 yönetici görev yapmaktadır.

Proje okulları öğretmen ve yöneticilerin en az 4 en fazla 8 yıl çalışması esasına dayanan bir rotasyon verimlilik getirir anlayışı üzerine kurulmuştur. O nedenle bu okullarda çalışan öğretmenlerin rotasyon süresinin dolması yeni okullara atanmalarında önemli sorunlarla karşılaşmalarına neden olmaktadır. Nitekim 2024-2025 Eğitim Öğretim Yılında proje okullarıyla ilgili en önemli sorun rotasyona tabi kılınan öğretmenlerin sorunları olmuştur.

Bu öğretim yılı içinde proje okullarında çalışan 20 bin öğretmen, atama istemek zorunda kaldı. Bu öğretmenlerden keyfi biçimde 6 bini norm kadro fazlası denilerek sistemin dışına çıkarıldı.

2014 yılında 160 okulla sınırlı kalacağı belirtilen proje okullarının sayısının 2000'li rakamlara ulaşmasıyla nitelikli niteliksiz okul ayrımı daha sık gündeme geldi. Gelen tepkileri azaltmak adına Milli Eğitim Bakanlığı bazı okulları proje okulu olmaktan çıkarma kararı aldı³⁷.

Proje okul sayısının artırılması nasıl problem ise azaltılması da kendi içinde problemdir. Bu okulların sayısının azaltılması demek LGS'ye giren ilköğretim öğrencilerinin tercih yapacağı okul sayısının azaltılması demektir. Proje okul uygulamasının temel nedeni ilköğretimden ortaöğretime geçişte sınava giren öğrenci sayısını azaltmaktır. Ne var ki uygulamada bunun tam tersi oldu. İlköğretim son sınıf öğrencilerinin neredeyse tamamı bu sınava başvurdu. En son 15 Haziran'da yapılan sınava 1 milyon 10 bin 916 öğrenci başvuru yaptı.

O nedenle proje okul uygulaması tümüyle kaldırılmalıdır. Okulların yerel ya da uluslararası bir proje uygulaması o okulu özel statülü okul haline getirmemelidir. Aksi takdirde önümüzdeki öğretim yıllarında da proje okul uygulamasına bağlı sorunlar yaşamaya devam ederiz.

15) Okullaşmada %100 Hedefine Ulaşılamadı

1998 yılından 2012 yılına kadar ilköğretimde, 2012 yılından bu yana da ortaöğretimde zorunlu eğitim uygulayan ülkeyiz. Bu nedenle tüm kademelerde %100 okullaşma oranına sahip olmamız gerekmektedir. Zorunlu eğitim kanunlarımız gereği sadece devletin değil ailenin de çocuğa karşı yükümlülüğüdür. Türk Ceza Kanununun 233. maddesi “ailenin çocuğa karşı bakım, eğitim veya destek olma yükümlülüğünün yerine getirmemesini” suç olarak tanımlamıştır.

Milli Eğitim Bakanlığının 2022-2023 ve 2023-2024 okullaşma verileri aşağıda tablo halinde gösterilmiştir.

Öğretim Yılı	Ortaöğretim	Erkek	Kadın
2022-2023	91,70	91,82	91,57
2023-2024	87,97	88,71	88,71

Öğretim Yılı	Ortaokul	Erkek	Kadın
2022-2023	91,21	91,22	91,21
2023-2024	91,45	91,40	91,50

Öğretim Yılı	İlkokul	Erkek	Kadın
2022-2023	93,85	93,82	93,88
2023-2024	95,03	94,88	95,18

Buna göre 2023-2024 Eğitim Öğretim Yılında ilkokulda net okullaşma oranı artarak %95,03, ortaokulda %91,45, ortaöğretimde ise %87,97 olarak gerçekleşmiştir. Buna göre ilkokulda her 100 öğrenciden 5'i, ortaokulda 9'u, lisede ise 12'si okula gelmemiş demektir. Buradan hareketle yaptığımız hesaba göre zorunlu örgün eğitim içinde olması gereken 1.432,304 öğrenci ne yazık ki okullarımızda bulunmamaktadır.

Öğretim Yılı	İlkokul	Ortaokul	Ortaöğretim	Toplam
2022-2023	340.435	485.569	563.523	1.389.527
2023-2024	280.525	454.415	697.364	1,432,304

İlkokula Aynı Yılda Doğan Çocuklardan Daha Fazlasının Kaydı Yapılmaktadır

Milli Eğitim Bakanlığı ısrarlı biçimde 2024-2025 Eğitim Öğretim Yılı başında otomatik olarak okula kaydı yapılan çocuk sayısını açıklamamaktadır. Bunun temel nedeninin ilkokul kademesine aynı yıl içinde doğan çocuklardan daha fazla öğrenci kaydının yapılmasıdır. Örneğin 2023-2024 döneminde ilkokula başlayan öğrenciler 2017 doğumludurlar. Buna göre 2017 yılı içinde doğan bebek sayısı 1.300.258'dir. Aynı yıl içinde gerçekleşen bebek ölüm sayısı ise 12.118'dir. Doğum sayısından bebek ölümleri çıkarıldıktan sonra elde edilen bebek doğum sayısı 1.288.140'dır. 2023-2024 döneminde ilkokula kayıt yapan öğrenci sayısının 1.362.172 olarak gerçekleşmesi akla vatandaşlığa kabul edilen veya edilmemiş olan yabancıların çocuklarının vatandaşmış gibi devlet okullarına kaydının yapıldığını akla getirmektedir.

16) MESEM, Çocukların Okuldan Uzaklaştırılması ve Emeklerinin Sömürülmesidir

2021-2022 Eğitim Öğretim Yılıyla birlikte eğitim sistemimizde, Mesleki Eğitim Merkezindeki çocuklar sorunu ortaya çıkmıştır. Çıraklık Eğitim Merkezi'nin adı, Mesleki Eğitim Merkezi, (kısaca: MESEM) olarak değiştirilip 09.12.2016 tarihinde örgün ve zorunlu eğitim kapsamına alındı. Bu durum açık öğretim uygulamasıyla birlikte öğrencileri öğretmenden, okuldan uzaklaştırdı.

2022 yılında Uluslararası Çalışma Örgütü (İLO), iktidarın zorunlu eğitim kapsamında uyguladığı bu çıraklık modelinin İLO'nun çıraklık eğitimiyle ilgili kabul ettiği sözleşmelere uymadığını belirterek uyarılarda bulunmuştur³⁸. İLO'ya göre;

- a) Haftanın bir günü okula giderek lise diploması vadeden bu program, çocukları bazı sosyal ve bilişsel becerilerden yoksun bırakmaktadır.
- b) Öğrencilere eğitim verilmesi, beceri kazandırılması yerine işçilik yaptırılmaktadır.
- c) Bu uygulama asgari ücretin üçte biri vaadiyle akademik geçmişi başarısız olanlar başta olmak üzere öğrencileri normal okullardan alarak yoksul işçiler yaratmayı amaçlamaktadır.
- d) Öğrenciler tamamiyle işverenlerin takdirine bırakılmıştır. Bu durum öğrencilerin sosyal ve psikolojik istismara maruz kalmasına sebep olabilecektir.
- e) Uygulama yoksul aile çocuklarının devlet eliyle ucuz işgücü olmaya doğru itilmesidir.
- f) Öğrenciler gönderilen iş yerlerinde okul saatlerinden daha fazla çalıştırılmaktadır.

Mesleki Eğitime Kayıtlı çocukların temel statüsü öğrenci ve çocuktur. Bu nedenle onların eğitim ve öğretiminden bunun için özel olarak yetiştirilmiş öğretmenlik statüsüne sahip kişiler sorumlu olabilir. Başlarında öğretmenin olmadığı bir yerde çocuklara eğitim verildiğinin kabul edilmesi mümkün değildir.

MESEM 14 Öğrencinin Yaşamına Mal Oldu

Ayrıca bu uygulama öğrencilerimizin iş kazalarında yaralanması ve ölümüne neden olmaktadır. Basına yansıyan haberlerden bu uygulama kapsamında en az 14 öğrenci yaşamını kaybetmiştir. Milli Eğitim Bakanlığının bu konudaki tek açıklaması, Kasım 2024 itibarıyla MESEM başladıktan itibaren 5'i ölümlü 31 iş kazasının gerçekleştiği şeklindedir.

MESEM'lerde Hayali Öğrenci ve Yolsuzluk

MESEM uygulama alanı olarak kabul edilen iş yerlerinde, öğrenci başına MEB tarafından aktarılan paranın yanı sıra öğrenci olmayanların MESEM'e kayıt yapılması, gereğinden fazla bu iş yerlerine para ödendiği gerçeğini ortaya çıkarmıştır. Yolsuzluk, adam kayırmacılık saklanamayacak düzeye ulaştığından Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 07.03.2023 tarihinden itibaren 1892 iş yerinde inceleme ve soruşturma yapılmıştır. Bakanlık denetçileri çok sayıda iş yerine gereğinden fazla ödeme yapıldığını belirlemiştir. Her zaman olduğu gibi Bakanlık bu ödemelerin organize yapılmadığını belirterek üstünü örtmeye çalışmaktadır. Özellikle bu konuda Diyarbakır'daki bir vatandaşın e-devlete kendisini Kocaeli'nde mesleki eğitim programına çırak olarak kaydeditildiğini görmesiyle ortaya çıkan olay, üzeri örtülecek gibi değildir. Çünkü bu soygunu organize edenler tarafından 22 bin hayali çırağın MESEM kapsamında kaydedildiği ve 3 milyar TL'lik bir vurgun yapıldığı tespit edilmiştir. 48 kişinin gözaltına alındığı bu olayda çetenin Kocaeli'ni merkez tuttuğu Diyarbakır, Hatay, Manisa, Bingöl ve Samsun'da bu işi yaptıkları ortaya çıkmıştır.

2024-2025 Eğitim Öğretim Yılında yaşanan bu olaylar MESEM uygulaması devam ettirilirse önümüzdeki öğretim yıllarında da gerçekleşmeye devam edecektir.

17) Örgün Eğitimi Güçlendirmek Yerine Açıköğretim Güçlendiriliyor

Dünya’da zorunlu eğitim örgün eğitim olarak uygulanır. Bunun istisnası okula gelemeyecek olan engelli, hasta ve bir şekilde cezaevlerine düşmüş olan çocuklardır. Bunun dışında bütün çocukların okulda eğitim alması, birlikte sosyalleşmesi esastır. AKP iktidarına kadar açıköğretim uygulaması örgün eğitimin bir parçası sayılmamıştır. Paralel örgün eğitim haline getirilmemiştir.

Açıköğretim, bir şekilde örgün eğitimi tamamlayamamış veya örgün eğitim dışına çıkarılmış kişilerin eğitimlerini tamamlamalarını sağlayan, uzaktan eğitimi esas alan bir eğitim kurumudur. Açıköğretimin bu özelliği 22 Şubat 1993 tarihli Resmi Gazetede yürürlüğe giren “Milli Eğitim Bakanlığı Açıköğretim Lisesi Yönetmeliği”nin 5. maddesinin (a) fıkrasında belirtilmiştir: *“Açıköğretim Lisesinin amacı; en gelişmiş kitle; iletişim araçları ve yeni teknolojileri kullanmak suretiyle; İlköğretimi tamamlayan ancak; öğretmen yetersizliği ve çeşitli imkânsızlıklar sebebiyle yetişme imkânı bulamayan, örgün orta öğretim yaş sınırını aşan, erken yaşta iş hayatına atılan, hasta ve tutuklular ile (zihinsel engelliler dışında kalan) özürli öğrencilere orta öğrenimlerini tamamlama imkânı vermek, her yerde ve her durumda eğitim ve öğretim imkânı sağlamak, fırsat ve imkân eşitliğine zemin hazırlayarak toplumun eğitim ve kültür düzeyini yükseltmektir.”*

Bu amaç 14.12.2005 tarihli Milli Eğitim Bakanlığı Açık Öğretim Lisesi yönetmeliğinde tamamen değişmiştir: “a) İlköğretimi tamamlayan ancak orta öğretime devam etmeyenler ile orta öğretimden ayrılan, mezun olan ve yüksek öğretimden ayrılan veya mezun olanlara farklı alanlarda öğrenim görme fırsatı vererek eğitim öğretim imkânı sağlamak.”

Böylece Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde açıköğretim uygulaması örgün eğitim yaşını aşmış olanlara yönelik eğitim faaliyeti olmaktan çıkarılmıştır. İkinci olarak açıköğretim, “öğretmen yetersizliği ve çeşitli imkansızlıklar nedeniyle yetişme *imkanı bulamayanlara*” yönelik olmaktan çıkarılıp doğrudan ortaöğretime devam etmeyenlere yönelik bir uygulama olarak tanımlanmıştır. Bu değişim açıköğretimi Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde örgün eğitimin yüz yüze olması ilkesini ortadan kaldırmıştır. 2012-2013 Eğitim Öğretim Yılında liselerin zorunlu eğitim kapsamına alınmasıyla birlikte zorunlu eğitimin olmazsa olmazı olan yüz yüze eğitimin zorunlu olmadığı bu okulu da zorunlu eğitim uygulayan kurum haline getirmiştir.

AKP iktidarının açıköğretimi asıl amacından çıkarması milli eğitimin amaçlarını sakatlayan çok sayıda sonuç ortaya çıkarmıştır. En başta bu uygulamayla tarikatların kontrolünde bulunan resmi olmayan eğitim kurumlarının telkinleriyle bazı veliler, çocuklarını örgün eğitim kurumuna göndermek yerine açıköğretime göndermiştir. Yükseköğretime hazırlanmak isteyen ortaöğretim öğrencilerinin kayıtlarını örgün eğitimden buraya aldirmalarına neden olmuştur. Kız çocuklarını zorunlu ortaöğretime göndermek istemeyen bazı velilerin çocuklarını buraya kayıt ettirmelerine neden olmuştur. Yoksul aile çocuklarının örgün eğitime devam etmemesini sağlamıştır. Bütün bunlar ise örgün eğitim kurumlarının çocukları koruyan işlevinin açıköğretim nedeniyle kalkmasına neden olmuştur.

2023-2024 Eğitim-Öğretim Yılı 1. Döneminde Örgün Eğitim Kurumlarından Açık Öğretim Liselerine Geçen Öğrenci Sayısı

Ayrıldığı sınıf	2024-2025 Eğitim Öğretim Yılı 1.Dönem	2023-2024 Eğitim Öğretim Yılı 1.Dönem
	Öğrenci sayısı	Öğrenci sayısı
9	47.491	15.426
10	13.950	14.809
11	15.506	9.505
12	3.861	15.280
Liseler toplam	81.258	55.020
İlköğretim okulu/ortaokul veya imam-hatip ortaokulu mezunu olup herhangi bir örgün ortaöğretim kurumunda kaydı olmayanlar	46.263	54.128
Örgün ortaöğretim kurumlarında okuma hakkını kaybettiği için açık öğretim liselerine geçiş yapan öğrenci sayısı (2 defa sınıf tekrarına kalanlar, evlenenler, örgün eğitim dışına çıkarma cezası alanlar)	42.807	21.600
OKY Kapsamında Olan Toplam Öğrenci Sayısı	170.328	130.748

Açıköğretim, örgün eğitim yaş sınırını aşmamış öğrencilerde düzenli ders çalışma alışkanlığını kaybettiren, başarı oranlarını düşüren, bu öğrencileri okul ortamının sağladığı akranlarıyla sosyalleşme imkanından mahrum bırakan bir modeldir. Ayrıca bu öğrencilerin istediğinde öğretmen desteği alma imkanı da yoktur. Açıköğretimde ölçme ve değerlendirme sınırlı biçimde gerçekleştiği ve çoğunlukla da testten ibaret olduğu için öğrencilerin analiz, eleştiri gibi zihinsel yeteneklerini geliştirici değildir. Bu nedenle açıköğretim, örgün eğitim yaşındaki çocuklar için hiçbir koşulda seçenek olamayacak bir uygulamadır. Böyle bir uygulamanın Milli Eğitim Bakanlığı tarafından uzun yıllar desteklenmiş olması o çocuklara bu iktidarın yaptığı kötülüklerden sadece biridir.

Açıköğretimin Arkasında Tarikatlar Var

2022-2023 Eğitim Öğretim Yılında açıköğretime kayıtlı aktif öğrenci sayısı 2.009.480'e ulaştığında kamuoyu iktidarın yarattığı açıköğretim sorununu fark etmiş oldu. Özellikle lise 11. ve 12. sınıf öğrencilerinin kayıtlarını açık öğretime alması bazı okullarda bu geçişlerin organize olması sorunu daha da görünür kılmıştır. 2023-2024 Eğitim Öğretim Yılında açık liseye nakil yaptıran öğrenci sayısının 437.169 olarak gerçekleşmesi örgün eğitim veren liselerin eğitim öğretimde bulunmasını engelleyecek duruma gelmiştir. Bakanlık içinden ve dışından yapılan tüm uyarılara rağmen Milli Eğitim Bakanlığı yarattığı bu soruna karşı kayıtsız kalmıştır. Ancak öğrenci kaybının özel okullarda da görülmesi bu okulların Milli Eğitim Bakanlığına baskı yapmasıyla harekete geçmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı bunun üzerine harekete sözde geçmiş ve geçişleri koşullara bağlamıştır. Yayımlanan "Örgün Ortaöğretime Kurumlarından Açık Öğretim Liselerine Geçişler" konulu 2023/30 sayılı Genelge ile 22.10.2024 tarihli Millî Eğitim Bakanlığı Açık Öğretim Kurumları Yönetmeliği" geçişler için konulan koşullar tarikatlara bağlı kurumları etkilemeyecek biçimde düzenlenmiştir. Milli Eğitim Bakanlığının asıl amacının açıköğretime yükseköğretim sınavına hazırlanmak için kullanan öğrenciler olduğu bu düzenlemelerde ortaya çıkmıştır. Özel okulların öğrenci kaybının önüne geçilmiştir.

Eğitim öğretim yılının başında yapılan bu düzenlemeler doğal olarak çocuklarını açık öğretim lisesine kayıt yaptıran veya yaptırmak isteyen velilerin bazılarını mağdur etmiştir. Çünkü bu veliler çocuklarını tam gün esasına dayanan özel kurslara kayıt yaptırmış ve bu kurumlarla sözleşme imzalamıştır.

18) Denetimsizlik ve Siyasal Bakış Devlet Okullarında ve Özel Okullarda Hayalet Sınıflar Yarattı

Milli Eğitim Bakanlığının zorunlu eğitim çağındaki çocukları okuldan ve öğretmenlerden uzaklaştırmayı özendiren uygulamaları, eğitim öğretim kurumlarının denetimsizliği eğitim tarihimizde daha önce hiç görülmeyen bir olayı ortaya çıkarmıştır. Kamuoyunca “hayalet sınıf” adı verilen bu uygulama hem devlet okullarında hem de özel okullarda yaşandı.

Özellikle üniversite sınavına hazırlanma aşamasındaki öğrenciler ile bazı tarikatların resmi olmayan eğitim kurumlarına devam eden öğrencilerin devlet ve özel okul yönetimleriyle anlaşarak okula devam etmedikleri görüldü. Bu öğrenciler hiç okulda olmadıkları halde devam etmiş gibi gösterildiler ve girmedikleri sınavların notları da sisteme girildi. Tamamen organize bir suç örgütü özelliği gösteren bu uygulamada okul yönetimlerinin büyük paralar aldığı basına yansdı.

Özellikle dershanelerin temel lise adıyla özel okul sisteminin içine alınması hayalet sınıf uygulamasının önünü açmıştır. Bakanlık, uzun yıllardır devam ettiği³⁹ anlaşılan bu uygulamayı ancak 2023-2024 Eğitim Öğretim Yılı başında kabul etti⁴⁰. 23.11. 2023 tarihinde Bakanlık, müfettişlerini görevlendirerek soruşturma başlattı. Bakanlık müfettişleri 11.11.2024 tarihine kadar 630 okulda bu uygulamanın yapıldığını tespit etmiştir⁴¹. Kamuoyuna yapılan açıklamalardan anlaşılmaktadır ki tespit edilen okulların tamamına ceza verilmemiştir. Açıklamaya göre 403 öğrencinin diploması iptal edilirken, 398 öğrencinin ise sınıf geçme işlemleri iptal edilmiştir. Toplamda da 10 özel okulun ruhsatı iptal edilmiştir. 25 okula yönelik yürütülen inceleme ve soruşturmanın devam ettiği belirtilmiştir⁴².

Hayalet sınıf gerçeği de görüldüğü üzere tamamen AKP dönemi gerçeğidir. Yükseköğretime geçiş sınavının ortaöğretime olan baskısı ve tarikatların zorunlu eğitimdeki çocukları kendi kaçak kurumlarına öğrenci yapması engellenmediği sürece buna benzer sorunlar yaşanmaya devam edilecektir. Bakanlığın hayalet sınıf olarak adlandırılan bu uygulamada sadece yükseköğretime hazırlanmak amacıyla bu yola başvuranları deşifre etmesi buna karşılık tarikatların kaçak eğitim kurumlarına gidenlerden söz etmemesi dikkat çekmektedir.

19) AKP Döneminin Öğretim Programları Eğitimin İçeriğini Çağdışı Hale Getirdi

AKP iktidarının eğitime verdiği zararların başında eğitimin içeriğini bilimden, cumhuriyet değerlerinden, laiklikten ve öğrencilerin gelişimsel özelliklerinden uzaklaştırmasıdır. Bunu da büyük ölçüde öğretim programlarında yaptığı değişikliklerle gerçekleştirdi. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli adı verilen son öğretim programları bu zihniyetin geldiği son nokta olmuştur. Önümüzdeki öğretim yılından itibaren bu öğretim programlarının yaratacağı sorunları doğrudan yaşayacağız.

23 yıllık AKP iktidarında birçok dersin öğretim programını birkaç kez sil baştan yenilenirken her defasında yeni modelden bahsedilmiştir. 2004 yılından bu yana iktidar öğretim programlarını yeniliyor, yenilediklerinde değişiklik yapıyor. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli olarak duyurulan yeni öğretim programları da kamuoyuna yeni bir model olarak sunulmuştur.

Öğretim programlarında neyin öğretileceği kendi başına önemli olmakla birlikte neyin dışarıda bırakıldığı da bir o kadar önemlidir. Tek tek derslerin programları incelendiğinde programlarda bilimsel içeriğin sözde sadeleştirme gerekçesiyle azaltıldığı görülmüştür. Kamuoyu matematikte integralin çıkarılmasını tartışmıştır.

Zorunlu eğitimin öğretim programları, tüm vatandaşların ortak kültüre, asgari aynı veya benzer becerilere sahip olmasını, tümünün analitik, eleştirel zihinsel yeteneklerinin geliştirilmesini amaçlar. Bu öğretim programlarında benimsenen insan tipi özgür yurttaş değil tebaa olmayı kabul eden bir insan tipidir. Tasavvuftan aktarılan kâmil insan modeli tam böyle bir insan tipidir. Bütün bir sosyal yaşamın hukukla belirlendiği bir toplumda kâmil insan olmak bir bireyin kişisel tercihi olabilir, devletin gelecek insan tasarımının modeli olamaz.

Öğretim programları öğrencilerin gelişimsel özelliklerini dikkate alır. Onların soysal duygusal becerilerini bir dengede tutar. Oysa bu programlar değerler eğitimi adı altında okullarda öğrenilmesi gerekenleri engelleyecek bir biçimde düzenlenmiştir. Öğrenilmesi gereken ünitelere değerlerin eklenmesi, bunların etkinlikle kazandırılmasının istenmesi okul ortamında karşılığını bulacak bir uygulama değildir. Ayrıca değerlerin evrensel ve milli olarak ayrıştırılması ve milli olana öncelik verilmesi eğitimin dinselleştirilmesi için gerekçe yapılmıştır.

Öğretim Programlarının İnsan Tanımı Çağdışıdır

Türkiye Maarif Modeli öğretim programları çocuğu dikkate almayan, onun yararını gözetmeyen bir bakışla hazırlanmıştır. Çocuk, ne olduğu belli olmayan kâmil insana ulaşması gereken bir araç olarak düşünülmüştür. Çocuk, değerleri aileden başlayarak deneyimleyerek yaşamına alır. Telkinle değer aktarımı olsa olsa propaganda olur, beyin yıkama yöntemi olur. Bu anlayış çocuğu bir insan değil elle biçimlendirilen oyun hamuru gibi bir nesne olarak görmektedir. Ayrıca bu programlar çocuğu açık bir toplumun üyesi olarak değil bir küçük topluluğun üyesi olarak düşünmektedir. Çünkü bu programlar çocuğu daima büyük bir toplumun üyesi yapma amacını taşır. Çocuk aileden topluma, ülkeye ve dünyaya taşınır. Oysa bu programlar çocukları dar bir grubun üyesi olarak tutmayı amaçlamaktadır.

AKP, öğretim programlarındaki değişikliklerde hiçbir şekilde pedagojik kaygılar taşımamaktadır. Yapılan, çocuklar üzerinden iktidarın kendisini yeniden üretecek bir nesil ortaya çıkarmaktır.

Oysa eğitim öğretimin amacı çocuklara düşünme becerilerinin kazandırılması yoluyla onların özgürleşmelerini sağlamaktır. Bu programlar çocuğun çıkarlarını aşırıya şımamayı, çevresini anlamlandırmasını amaçlamamaktadır. Çocuk okulda öğrenme eyleminin nesnesi değil öznesidir.

Program geliştirme veya program yapma, öğrenen varlık olarak insanın yapısını bilmekten geçer. O nedenle öğretim programlarını hazırlayanlar öğrenme, insanın yapısı karşısında bazı kabullere sahiptirler. Ortak metinde bu durum özel başlıklarla belirtilmemiş olsa da insanın yapısı konusunda bir ön kabul bulunmaktadır: “İnsan madde ve manadan oluşur.” Oysa insana dair böyle bir kabulün bilimsel bir dayanağı bulunmamaktadır. Çünkü insan, olan bir varlık değil daima oluşan bir varlıktır. Yaşama hazır doğmaz, içgüdüleriyle yaşamını sürdüren bir varlık değildir. İnsan, toplum ve onun kültürü, dili içine doğar, bu nedenle önce toplumsal bir varlıktır. İnsan tıpkı diğer canlılar gibi çeşitli biyolojik işletim sistemlerine sahiptir. Bu yönüyle ise biyolojik bir varlıktır. İnsan oluşma sürecinde edindikleri özelliklerle davranışlarda bulunur ve bu davranışlar bilişsel süreçler içinde duygularla, zihinsel faaliyetlerle ortaya çıkar. Bu yönüyle insan psikolojik varlıktır. Öğretim programları insanın bu üç boyutunu dikkate alarak hazırlanır. Madde ve mana gibi bilimsel karşılığı olmayan önermelere, kabullere dayanmaz.

20) ÇEDES Projesi ve Protokollerle Tarikat ve Siyasi Organizasyonların Okullara Müdahale Etmesi Sağlandı

2024-2025 eğitim öğretim yılının en önemli konu başlıklarından biri ÇEDES projesi oldu. Çünkü ÇEDES projesi Milli Eğitim Bakanlığı'nın tarikat ve cemaatlerin kontrolündeki vakıf ve derneklerle, siyasal organizasyonlarla imzalanan protokoller aracılığıyla bu kuruluşlara zorunlu eğitim için okulda bulunan, devlete emanet edilmiş olan çocuklara müdahale etme imkanı tanınmıştır. Oysa zorunlu eğitimin amaçlarından biri çocukları bu grupların etkisinden kurtarma ve onları devletin eşitlikçi, tarafsız ve nesnel olması gereken bir ortamda tutmasını sağlamaktır. Okul bir kamu kurumu olarak herkesin olduğu için hiç kimsenin olamayacağı ilkesi bu uygulamayla ortadan kaldırılmıştır. Bu uygulamayla okulun laik iklimi yok edilmiş, çocukların yaşına, psikolojik gelişimine uygun olmayan etkinlikler yapılmıştır. Okullar dini siyasal organizasyonların propaganda alanına dönüşmüştür.

ÇEDES uygulaması Anayasanın açık ilga edildiğinin bir örneğidir. Anayasamıza göre Milli Eğitim Bakanlığı eğitim öğretim alanında tek yetkili kuruluştur. Anayasanın 42. maddesi eğitim öğretimin devletin gözetiminde yapılacağını belirtmektedir. Anayasanın 173. Maddesi, devrim kanunlarından biri olan Tevhidi Tedrisat Kanununu, Anayasanın korumasına alır ve Anayasaya aykırı olduğu biçimde yorumlanamayacağını belirler. Tevhidi Tedrisat Kanununun birinci maddesi "Türkiye dahilindeki bütün müessesatı ilmiye ve tedrisiye Maarif Vekaletine merbuttur" demektedir. Dolayısıyla anayasanın 42. maddesinde yer alan devlet gözetimi, uygulamada yalnızca Milli Eğitim Bakanlığıdır. Milli Eğitim Bakanlığı bu yetkisini (isterse bu devlet kurumu olsun) protokol yoluyla bir başkasına devredemez. Kendisinin görevlendirmedeği, görevlendirirken koşullarını belirlemediği kişi veya kişileri okulda veya okul dışında öğretim saatleri içinde çocuklarla yan yana getiremez, onlara çocukları teslim edemez.

ÇEDES Projesi Anayasanın 42. maddesinin "Eğitim öğretim kurumlarında sadece eğitim öğretim araştırma ve inceleme ile ilgili faaliyetler yürütülür. Bu faaliyetler her ne suretle olursa olsun engellenemez" hükmünün de ilgasıdır. Çünkü ÇEDES kapsamında yapılan etkinlikler Milli Eğitim Bakanlığının eğitim öğretim için belirlediği ders öğretim programlarının doğrudan gereği değildir ve bu programlarda bu etkinliklerin düzenlenmesi Bakanlığın ilgili kurumları tarafından karara bağlanmamıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın bu protokoller aracılığıyla öğrencilerin akademik başarılarına, sosyal, kültürel ve sanatsal gelişimlerine katkı sağlandığı savusunu başlı başına bir sorundur. Halka, kamuoyuna gerçekleri ifade etmemektir. Birincisi, bunların okulda öğretmenler tarafından neden sağlanmadığının Bakanlık tarafından açıklanması gerekir. İkincisi ÇEDES etkinliklerin bu katkıyı sağladığının tarafsız biçimde ölçülmesi ve belgelenmesi gerekir. Bunlar yapılmadığı için bu savunun hiçbir anlamı yoktur. Örneğin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmeni var iken onun yapamadığı "manevi danışman" adında din görevlisinin başaracağı nerede test edilmiş ve kanıtlanmıştır. ÇEDES uygulaması siyasal islam olarak adlandırılan ideolojinin okullarımızı, çocuklarımızı kullanmasıdır.

Bu sorun önümüzdeki eğitim öğretim yılının en önemli sorunlarından biri olmaya devam edecektir.

Sonuç

2024-2025 Eğitim Öğretim Yılı sorunlarla başladı, başladığı sorunlarla bitti. Okulla, kayıtle, erişimle, okul ihtiyaçlarının karşılanmasındaki ekonomik zorluklar olduğu gibi 2025-2026 yılına taşındı. Ekonominin daralması, enflasyonun düşürülememesi velilerin ve öğretmenlerin alım güçlerinin gerilemesine yol açtı. Eğitim çalışanlarının maaşlarına yapılan zamlar, enflasyon nedeniyle bir sonraki ay erimiş oldu. Özellikle kira ve mutfak enflasyonunun açıklanan enflasyonun iki katına yakın olması bu öğretim yılının öğretmenler açısından zorlukla tamamlanması anlamına gelmektedir. Bu durum önümüzdeki öğretim yılında da devam edecektir.

Eğitim öğretim yılını okullarımızda öğrencilere bir öğün yemek vermek okuldaki akıllı tahtalarla övünen, her koşulda laik, bilimsel eğitime savaş açan, iktidarın olumlu icraatlarını, vaatlerini de tersine çeviren (okulda beslenme ve öğretmen atamada mülakatların kaldırılması gibi) bir Bakanla tamamladık. Yusuf Tekin ortaya koyduğu eğitim anlayışıyla başta karma eğitim, zorunlu eğitim gibi konularda ABD'deki radikal dini hareketlerden etkilenmiş marjinal, gerici, yobaz insanların fikirlerini mili eğitimimize taşıdı. Kız çocuklarına çocuk olarak bakamayacak kadar insani değerlerden uzak bir Bakanın yönetiminde eğitim-öğretim yılını tamamlamış olduk. Yaptığı protokollerle okullarımıza her tülü gerici, cumhuriyet değerlerine düşman örgütler okullarımıza girebildi. Milli Eğitime Bakanlığına emanet edilmiş ve bu tür yapılardan korunması gereken çocuklarımız dini inançların sömürsünde uzmanlaşmış tarikatlara teslim edildi. Sivil toplumla uzak yakın ilgisi olmayan bu yapılar Bakan Yusuf Tekin tarafından zaten sivil toplum örgütleri statüsüne çıkarılmıştı.

2024-2025 Eğitim Öğretim Yılına Yusuf Tekin'in öğretmen karşıtı tutumunun ortaya çıkardığı uygulamalar damga vurdu. Öğretmen atamada gerçekleştirilen mülakatlarda not değiştirmek, hakkında hiçbir suç isnadı bulunmayan kişileri mülakat notlarıyla elemek gibi hukuk devletinde görülmeyecek icraatlara tanık olduk.

Önceki eğitim öğretim yıllarında olduğu gibi 2024-2025 Eğitim Öğretim yılında da okullarımızdaki güvenlik ve temizlik görevlisi ihtiyacı karşılanmadı. Eylül ayında başlayacak yeni eğitim öğretim yılında da bu sorun devam edecek.

Bu öğretim yılında hazırlanan ve yürürlüğe konulan yeni öğretim programları gelecek öğretim yılından itibaren en önemli sorunlarımız arasında yer alacak.

Bu öğretim yılında konuştuğumuz Milli Eğitim Akademisinin icraatlarını da gelecek eğitim öğretim yılından itibaren gözlemleyeceğiz. Keyfi güvenlik soruşturmalarının ve disiplin uygulamalarının hangi gençlerimizin yaşamını karartacağını birlikte öğreneceğiz.

Eğitimin temel sorunlarını çözmek yerine eğitimi dinselleştirmeyi önceleyen Bakanlık haline gelmesi gelecek nesillerin de kaybedilmesidir.

Saklanamayan gerçeklerden biri de, büyük şehirlerde ilköğretimde ikili eğitim yapan okul sayılarının ve tüm yurttaşların, öğrencilerin devlet okullarındaki eğitime olan güvensizliğinin artmış olmasıdır. Geçmişte de sisteme olan güvenin, öğretmene olan güvenden az olması aslında temel sorunun okullarda değil eğitimin karar alıcılarında olduğunu göstermektedir. Buna rağmen karar alıcılar değişmezken öğretmenlerin, öğretim programlarının, eğitim ortamlarının ve teknolojilerinin değişmesinin başarı getirmeyeceği açıktır.

2024-2025 Eğitim Öğretim Yılında da zorunlu eğitime rağmen %100 okullaşma sağlanamadı.

MESEM ve açıköğretim uygulamaları ve ÇEDES projesiyle okullarımızdaki öğrenciler öğretmenden ve okuldan uzaklaştırılmaya devam edilmektedir.

Eğitimde laiklik mekânların, personelin ve eğitimin içeriğinin laik olmasıdır. Bu öğretim yılında da laiklik ilkesi sadece Anayasa ve Milli Eğitim Temel Kanununda yazılı bir norm olarak kaldı.

Notlar

- 1 <https://www.yenisafak.com/gundem/celik-veliyi-kaz-gibi-yoluyorlar-2679290>
- 2 <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/mebden-65-okulda-kayit-parasi-incelemesi-42113662>
- 3 <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/milli-egitim-bakani-tekin-yeni-egitim-ogretim-yilinin-ilk-ders-zilini-cal-di-42525527>
- 4 <https://www.hurriyet.com.tr/video/bakan-tekin-kayit-parasi-tartismasina-noktayi-koydu-42538746>
- 5 <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2003/04/20030424.htm#17>
- 6 <https://tbmm.gov.tr/Denetim/Yazili-Soru-Onergesi-Detay/189a91a7-0a48-48c9-b5bb-01961fca664d>
- 7 <https://www.pervinkaplan.com/detay/cemaat-ormanin-ortasindaki-araziye-ozel-okul-insa-etmis/28722>
- 8 <https://t24.com.tr/haber/diyadinet-isleri-naksibendi-seyhi-nin-kurucusu-oldugu-koleji-satin-al-di.886223>
- 9 <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/10-bin-ogrenciye-biz-burs-verelim-38490011>
- 10 <https://cdn.tbmm.gov.tr/KKBSPublicFile/D26/Y2/T7/WebOnergeMetni/cdfc6e4d-b7f8-480d-bb16-5e11c3f56eeb.pdf>
- 11 <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/milli-egitim-bakani-tekinden-ozel-okullara-fahis-fiyat-uyarisi-kapatmaya-kadar-gider-cekinmeyiz-42675938>
- 12 <https://www.ekonomist.com.tr/makale/okul-cantasi-yuzde-60-zamli-dolacak-52755>
- 13 <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/okul-cantasi-kaca-dolacak-42504863>
- 14 <https://tegm.meb.gov.tr/www/okuloncesindehaftada5gunucretsizyemekuygulamasi6subattabasliyor/icerik/834?s08>
- 15 Cumhuriyet, 5.9.2024
- 16 .H. Hakan Yılmaz, **Ulusal Egemenliğin Korunması Çocukların Korunmasıyla Mümkün**, <https://tepav.org.tr/tr/haberler/s/10949>
- 17 <https://www.meb.gov.tr/bakan-yusuf-tekin-cnn-turk-canli-yayininda-sorulari-yanitladi/haber/34851/tr#:~:text=Tekin%2C%20okullarda%20temizlikle%20ilgili%20konuyu,projeye%20ba%2C%5%9Fvuru%20%20C3%A7ok%20s%C4%B1n%C4%B1rl%C4%B1%20kald%C4%B1>
- 18 <https://tbmm.gov.tr/Denetim/Yazili-Soru-Onergesi-Detay/2cbb1794-1043-411b-8866-018ad143a3d5>
- 19 <https://cdn.tbmm.gov.tr/KKBSPublicFile/D28/Y3/T7/WebOnergeMetni/72a7e895-820b-4d26-b659-3428a1db0e72.pdf>
- 20 <https://cdn.tbmm.gov.tr/KKBSPublicFile/D28/Y3/T7/WebOnergeMetni/5611b3dc-eee8-452b-bcfb-57dd8c87af17.pdf>
- 21 TBMM Depreme Karşı Alınabilecek Önlemlerin Ve Depremlerin Zararlarının En Aza İndirilmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu Temmuz 2021, s.175.
- 22 TBMM 2023 Kahramanmaraş Depremi... Raporu s.345.
- 23 <https://cdn.tbmm.gov.tr/KKBSPublicFile/D22/Y4/T7/WebOnergeMetni/4beae073-bcc6-4adf-9f0f-8e2baf5d9f27.pdf>
- 24 <https://www.afad.gov.tr/afad-baskanimiz-vali-snali-hamza-pehlivan-isvicrede-okul-guvenligi-hakkinda-ulke-beyaninda-bulundu>
- 25 <https://www.sbb.gov.tr/2023-kahramanmaras-ve-hatay-depremleri-raporu/>
- 26 <https://cdn.tbmm.gov.tr/KKBSPublicFile/D28/Y3/T7/WebOnergeMetni/4fe26dcb-c0c9-49c2-a090-508dc8767d1f.pdf>
- 27 MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı, Deprem Bölgesi İlleri Raporu, s.114. <https://sgb.meb.gov.tr/yayinlarimiz/yayin/113>
- 28 <https://icisleri.gov.tr/emniyet-ve-jandarma-trafik-ekipleri-tarafından-30-ocak-6-subat-2025-tarihleri-arasında-3-milyon-145-bin-753-arac-denetlendi>
- 29 ¼ derecesinde 25 yıl hizmet süresi olan emekli öğretmen maaşı dikkate alınmıştır.
- 30 https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/teachers-and-school-heads-salaries-and-allowances-europe-201617_en
- 31 MEB Bütçe ve Performans Daire Başkanlığı. <https://butceveperformans.meb.gov.tr/malitablolar.php> (Erişim Tarihi: 30 Nisan 2025)
- 32 <https://www.youtube.com/watch?v=T1KE8gr36TA>
- 33 <https://www.memurlar.net/haber/694817/2018-de-20-bin-ogretmen-alinacak.html>
- 34 <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/ogretmen-atamasinda-guvenlik-tartismasi-41113770>
- 35 <https://meb.gov.tr/bakan-ozet-ntv-canli-yayininda-egitim-gundemini-degerlendirdi/haber/25193/tr>
- 36 <https://cdn.tbmm.gov.tr/KKBSPublicFile/D28/Y3/T7/WebOnergeMetni/38dcb15c-b4dc-46bd-a82f-7def6d326aa5.pdf>
- 37 <https://www.hurriyet.com.tr/egitim/proje-okul-listesi-yenilendi-66-okul-kapsam-disi-kaldi-42652164>
- 38 https://www.ilo.org/sites/default/files/wcmsp5/groups/public/@europe/@ro-geneva/@ilo-ankara/documents/publication/wcms_847573.pdf
- 39 <https://www.birgun.net/haber/hayalet-okullar-386671>
- 40 <https://www.meb.gov.tr/meb-12nci-siniflara-yonelik-hayalet-sinif-kuran-ozel-okullara-inceleme-baslatti/haber/31166/tr>
- 41 <https://tbmm.gov.tr/Denetim/Yazili-Soru-Onergesi-Detay/d116407b-09e1-4e59-8e34-01922e50923a>
- 42 <https://www.aa.com.tr/tr/egitim/meb-hayalet-sinif-kuran-4-ozel-okulun-daha-ruhsatini-iptal-etti/3582951>

Eğitimİş